

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ  
ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ  
ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Մասնագիտությունը՝ 2901 «Վերամբարձ տրանսպորտային միջոցների տեխնիկական  
շահագործումը»

Որակավորման աստիճանը՝ Արհեստավոր

Որակավորումը՝ Ավտոկռունկավար

Ուժի մեջ է մտնում՝ « \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20\_\_թ

Հաստատում եմ

Տնօրեն

Ուսումնական հաստատության անվանումը

# ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆ

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՏՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ ՈՐԱԿԱԿՈՐՈՒՄԸ՝ ԱԿՏՈԿՈՒՆԿԱԿԱՐ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՔԸ՝ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ (ԼՐԻԿ) ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՏԵԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ 1 ՏԱՐԻ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԸ՝ ԱՌԿԱ

« \_\_\_ » \_\_\_\_\_ 200

ԱԿՏՈԿՈՒՆԿԱԿԱՐԻ ՈՐԱԿԱԿՈՐՄԱՔ ԱՐՀԵՏՏԱԿՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ 2901 «ԿԵՐԱՔԱՐԶ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՀԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄԸ»

## ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ

ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԲՅՈՒՋԵՆ ՀԱՔԱՅԵՐՈՎ

Կուրս	Սեպտեմբեր				29.09-05.10	Հոկտեմբեր			27.10-02.11	Նոյեմբեր				Դեկտեմբեր				29.12-04.01	Հունվար				26.01-01.02	Փետրվար				23.02-01.03	Մարտ				30.03-05.04	Ապրիլ				27.04-03.05	Մայիս				Հունիս				29.06-05.07	Հուլիս				27.07-02.08	Օգոստոս				II. Ժամանակի բյուջեն /շաբաթներով/							
	1	8	1	2		6	13	20		3	10	17	24	1	8	1	2		5	1	1	2		9	1	1	2		9	1	1	2		9	16	23	6		1	2	1	2	2	9	4	11		18	25	1	8		15	22	6	1	2	1	2	2	9	3	10	17
I	7	1	4	1	12	19	26	9	16	23	30	7	1	4	1	1	1	1	8	5	2	2	8	5	2	2	8	15	22	29	1	2	9	6	10	17	24	31	7	14	21	28	2	9	6	9	16	23	31	=	=	=	=	=	=	=	=	29	2	10	2	1	8	52

□

0

◇

X

..

▲

III

—

Տեսական ուսուցում

Ուսումնական պրակտիկա տեսական ուսուցմանը

Ուսումնական պրակտիկա առանց տեսական ուսուցման

Նախաավարտական , արտադրական պրակտիկա

Մոդուլների ամփոփում

Նախապատրաստում ամփոփիչ պետական ատեստավորման

Անվտանգ պետական ատեստավորում

Արձակուրդ

**ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՆԹԱՑԻ ՊԼԱՆԸ**

№	Առարկաների անվանումը և մոդուլները	Ատեսավորում ըստ կիսամյակների			Ուսանողի ուսումնական բեռնվածությունը (ժամ)			Բաշխումը ըստ կուրսերի	
		Քննություն	Ստուգանք	Կուրսային աշխատանք	Պարտադիր լսարանային բեռնվածություն			I կուրս	
					Ընդհանուր	Այդ թվում		I կիսամյակի 17 շաբաթ	II կիսամյակի 12 շաբաթ
Տեսական ուսուցում	Լաբորատոր և գործնական աշխատանք	Սեմինար պարամունք							
<b>ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ</b>									
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		1,2տ		72	40	32	36	36
2.	Օտար լեզու		1,2տ		60		60	36	24
3.	Իրավունքի հիմունքներ		1 տ		36	18	18	36	
4.	Քաղաքագիտություն և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		1 տ		18	18		18	
5.	Պատմություն		1,2տ		36	16	20	24	12
6.	Ֆիզիկական կուլտուրա		1,2տ		58		58	34	24
	<b>ԸՆԴԱՄԵՆԸ</b>				<b>280</b>	<b>92</b>	<b>188</b>	<b>184</b>	<b>96</b>
<b>ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ</b>									
1	Էկոլոգիայի հիմունքներ		1,2տ		36	18	18	14	22
2	Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		1 տ		18	12	6	18	
	<b>ԸՆԴԱՄԵՆԸ</b>				<b>54</b>	<b>30</b>	<b>24</b>	<b>32</b>	<b>22</b>
<b>ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</b>									
1	Աշխատանքի անվտանգություն և առաջին օգնություն		1 տ		36	20	16	36	
2	Հաղորդակցություն		1 տ		18	6	12	18	
3	Աշխատանքային խնդիրներ		1 տ		18	8	10	18	
4	Համակարգչային օպերատորության հիմունքներ		1 տ		36	8	28	36	

					108	42	66		108	
	<b>ԸՆԴԱՄԵՆԸ</b>									
	<b>ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ</b>									
1	Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին ՀՀ օրենքի հիմնադրույթներ, վարորդի իրավունքները և պարտականությունները		1 տ		54	24	30		54	
2	Ավտոկշունկի ընդհանուր կառուցվածքը	1			126	48	78		126	
3	Ճանապարհային երթևեկության կանոններ	1			108	36	72		108	
4	Վառելիքաքսանյութեր և տեխնիկական հեղուկներ		2 տ		36	16	20			36
					<b>324</b>	<b>124</b>	<b>200</b>		<b>288</b>	<b>36</b>
	<b>ԸՆԴԱՄԵՆԸ</b>									
	<b>ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ</b>									
1	Ավտոկշունկի էլեկտրական սարքավորումներ	2 տ		36	12	24			36	
2	Ավտոկշունկի անվտանգ վարման հմտություններ	2			72	10	62			72
3	Բեռների դասակարգումը, բեռների բեռնման - բեռնաթափման, բարձրացման, իջեցման, տեղափոխման և տեղադրման աշխատանքների հմտությունները		2 տ		36	12	24			36
4	Բեռնման-բեռնաթափման գործընթացներ և փաստաթղթաշրջանառություն		2 տ		18	10	8			18
5	Ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող անսարքություններն ու պայմանները	2			36	16	20			36
6	Ավտոկշունկների շահագործման անվտանգության տեխնիկայի կանոնները		2 տ		18	10	8			18
					<b>216</b>	<b>70</b>	<b>146</b>			<b>216</b>
	<b>ԸՆՏՐՈՎԻ</b>									
	Պահուստային ժամաքանակ				26					26
					<b>62</b>					
					<b>1044</b>	<b>358</b>	<b>624</b>		<b>612</b>	<b>432</b>
	Խարհրդատվություններ				100					

	ՆԱԽԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ			№	ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԿԱՔԻՆԵՏՆԵՐԻ, ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ
1	Ավտոկոռունկի նորոգում				<b>ԿԱՔԻՆԵՏՆԵՐ</b>
2	Ավտոկոռունկի տեխնիկական շահագործում			1	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքների
				2	Օտար լեզվի
				3	Իրավունքի հիմունքներ
				4	Պատմության
				5	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի
				6	Էկոլոգիայի
	<b>ՊՐԱԿՏԻԿԱ</b>	<b>Կիսամյակ</b>	<b>Շաբաթ</b>	7	Ավտոմեքենայի վարման հմտությունների
1	Արտադրական պրակտիկա	II	10	8	Ճանապարհային երթևեկության կանոնների և անվտանգ երթևեկության հիմունքների
				9	Ավտոկոռունկի կառուցվածքի
				10	Աշխատանքի անվտանգության
	<b>ԸՆԴԱՄԵՆԸ</b>		10	11	Անհատական համակարգիչների
					<b>ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐ</b>
				1	Ավտոմեքենայի վարման վարժասարքերի
				2	Կռունկի կառավարման վարժասարքերի
					<b>ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐ</b>
				1	Ավտոկոռունկի տեխնիկական սպասարկման
				1	Ավտոմեքենայի վարման համար ավտոհրապարակ
					<b>ՄԱՐՋԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ</b>
				1	Մարզադահլիճ
				2	Մարզահրապարակ
	<b>ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱԿՈՐՈՒՄ</b> Համալիր քննություն «Ավտոկոռունկի ընդհանուր կառուցվածքը», «Ավտոկոռունկի էլեկտրական սարքավորումներ», «Ճանապարհային երթևեկության կանոններ», «Ավտոտրանպորտային միջոցների շահագործումն արգելող անսարքություններն ու պայմանները», «Ավտոկոռունկների շահագործման անվտանգության տեխնիկայի կանոնները» մասնագիտական մոդուլներից				

## ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՊԱՐՋԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

1. Սովորողների գիտելիքների յուրացման մակարդակը ստուգելու, ինչպես նաև ուսումնառության արդյունավետությունը վերահսկելու նպատակով ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ կարող են անցկացվել առանձին առարկաների ընթացիկ /միջանկյալ/ քննություններ, ստուգարքներ, ստուգողական աշխատանքներ: Ստուգարքներն, այդ թվում` տարբերակված, անցկացվում են առարկայի համար սահմանված ժամերի հաշվին: Ըստ առարկաների ստուգողական աշխատանքների թիվը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը: Քննությունների և ստուգարքների անցկացման կարգը սահմանում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը:
2. Լաբորատոր աշխատանքների, օտար լեզուների, համակարգչային, գործնական, սեմինար, ֆիզիկական կուլտուրայի, ինչպես նաև ուսումնամեթոդական խորհրդի կողմից երաշխավորված առանձին առարկաների գծով ուսումնական պարապմունքների, կուրսային նախագծման և արհեստանոցներում արտադրական ուսուցման ժամանակ ուսումնական խումբը բյուջետային ֆինանսավորման դեպքում կարող է բաժանվել ենթախմբերի` յուրաքանչյուրում առնվազն 8 սովորող, ելնելով ուսուցանվող առարկայի յուրահատկությունից: Համապատասխան միջոցների առկայության պայմաններում ուսումնական պարապմունքները կարող են անցկացվել առանձին ուսանողների հետ /անհատական պարապմունքներ, ուսուցման անհատական ստեղծագործական ձևեր և այլն/: Ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ առանձին առարկաների տեսական դասընթացը կարող է կազմակերպվել հոսքային պարապմունքի ձևով: Ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմանը ու երաշխավորությունները ուսումնական տարվա սկզբում քննարկում է ուսումնական հաստատության ուսումնամեթոդական խորհուրդը, հաստատում` տնօրենը:
3. Նախասիրական առարկաները, դրանց ծավալը և ուսուցման ժամկետը, բայց ոչ ավելի քան շաբաթը 4 ժամ, որոշում է քոլեջը: Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների կողմից ներկայացված նախասիրական առարկաների ծրագիրը հաստատվում է ուսումնական հաստատության ուսումնամեթոդական խորհուրդը:
4. Ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայական ծրագրով նախատեսված նյութը կարող է իրացվել նաև արտաուսումնական պարապմունքների տարբեր ձևերով մարզական ակումբներում, սեկցիաներում, խմբակներում:
5. Ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցը, ելնելով տեղական պայմաններից, կարելի է փոփոխել` պարտադիր պահպանելով տեսական և գործնական ուսուցման, մոդուլների ամփոփման, պրակտիկայի, արձակուրդի ընդհանուր տևողությունը:
6. Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների կողմից ներկայացված խորհրդատվությունների անցկացման ձևը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը:
7. Պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից հանձնարարված փաստաթղթերի ուսումնասիրումը կատարվում է համապատասխան առարկաների ժամեր հաշվին:
8. Պահուստային ժամերը տնօրինում է քոլեջը` ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության սահմանած կարգի պահանջներին համապատասխան:
9. Ուսումնական պրակտիկան կարող է անցկացվել կենտրոնացված կամ տեսական պարապմունքների հետ հաջորդաբար` պահպանելով պլանով նախատեսված ժամաքանակը: Պրակտիկայի անցկացման ժամկետը կարելի է տեղաշարժել ուսումնական տարվա նույն կիսամյակի ընթացքում: Պրակտիկայի յուրաքանչյուր ձև ավարտվում է հաշվետվությամբ` գնահատումով:
10. Նախաավարտական պրակտիկան անց է կացվում կենտրոնական կարգով, ուսումնական պլանով նախատեսված ժամկետներում:
11. Ուսումնական հաստատությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ստեղծել լրացուցիչ կաբինետներ, մասնագիտացված լսարաններ:

## **Մոդուլային ուսումնական ծրագրի բովանդակությունը**

Մոդուլի անվանումը «ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը ԱԱՕ-3-09-001

Մոդուլի տևողությունը 36 ժամ

- տեսական պարապմունք 20 ժամ

- գործնական պարապմունք 16 ժամ

### **Մոդուլի նպատակը**

Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողներին աշխատանքի անվտանգության և առաջին օգնության վերաբերյալ համապատասխան գիտելիքներ մատուցելը, ինչպես նաև աշխատանքի պաշտպանության և առաջին օգնության միջոցառումների կազմակերպման վերաբերյալ հմտություններ զարգացնելը:

**Մուտքային պահանջները** չկան

### **Արդյունքները**

1. Ներկայացնել աշխատանքի պաշտպանության իրավական և կազմակերպչական դրույթները
2. Բացատրել անվտանգության տեխնիկայի նորմերը և կանոնները
3. Բացատրել արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի վերաբերյալ պահանջները
4. Ներկայացնել առաջին օգնության կազմակերպումը և անհրաժեշտ միջոցները

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Ներկայացնել աշխատանքի պաշտպանության իրավական և կազմակերպչական դրույթները

### **Կատարման չափանիշներ**

- ա. Գիտի աշխատանքի պաշտպանության վերաբերյալ իրավական ակտերը և օրենքները:
- բ. Գիտի աշխատանքի անվտանգության կազմակերպման ներքին նորմատիվային փաստաթղթերը:
- գ. Գիտի աշխատանքի անվտանգության նորմերի և կանոնների խախտման հետ կապված պատասխանատվությունը:
- դ. Գիտի աշխատանքի անվտանգության նորմերի և կանոնների պահպանման նկատմամբ վերահսկողության ձևերը և մեխանիզմները:
- ե. Գիտի դժբախտ դեպքերի և պատահարների հետաքննության, փաստաթղթավորման և հաշվառման կարգը:
- զ. Գիտի տարբեր մակարդակների ղեկավարների պատասխանատվությունը աշխատանքի անվտանգության նորմերի պահպանման համար:

### **Գնահատման միջոցը**

Սովորողին կոնկրետ հարցեր կառաջադրվեն աշխատանքի պաշտպանության բնագավառում գործող օրենքների, այլ նորմատիվ ակտերի, ձեռնարկություններում աշխատանքի պաշտպանության կազմակերպման ընդհանուր հարցերի վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե սովորողը ցուցաբերում է նյութի անհրաժեշտ իմացություն:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական պարապմունք: Անհրաժեշտ է ունենալ աշխատանքի պաշտպանության բնագավառի օրենքներ, այլ նորմատիվ ակտեր, ուսումնական գրականություն, հրահանգներ, լրացվող փաստաթղթերի նմուշներ:

## **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝

6 ժամ

**Արդյունք 2** Բացատրել անվտանգության տեխնիկայի նորմերը և կանոնները

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Գիտի տեխնոլոգիական սարքավորումների, մեխանիզմների, փոխադրամիջոցների, վերամբարձ-տրանսպորտային միջոցների շահագործման անվտանգության տեխնիկայի հիմնական պահանջները:

բ. Գիտի էլեկտրաանվտանգության կանոնները և պաշտպանությունը:

գ. Գիտի հրդեհանվտանգության կանոնները և պաշտպանությունը:

դ. Գիտի ճնշման տակ աշխատող սարքավորումների և մեխանիզմների անվտանգ շահագործման կանոնները:

ե. Գիտի բենզինի, վառելիքաքսայուղերի և այլ վտանգավոր նյութերի հետ աշխատանքի կանոնները:

### **Գնահատման միջոցը**

Սովորողին կտրվի թեսթ՝ ոչ պակաս 10 հարցերով, յուրաքանչյուր հարցի վերաբերյալ առնվազն 3 պատասխանով, որոնցից մեկը ճիշտ է: Սովորողը պետք է նշի, թե յուրաքանչյուր կոնկրետ հարցում որն է ճիշտ պատասխանը:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի բավարար, եթե թեսթի հարցերին տրվեն անսխալ պատասխաններ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական պարապմունք և գործնական աշխատանք: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական գրականություն, անվտանգության կանոնների հրահանգներ, անվտանգության նպատակներով օգտագործվող միջոցներ և այլն:

## **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝

6 ժամ

Գործնական պարապմունք՝

6 ժամ

**Արդյունք 3** Բացատրել արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի վերաբերյալ պահանջները

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Պատկերացնում է արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի հասկացությունները:

բ. Գիտի արտադրական միկրոկլիմայի վերաբերյալ նորմատիվային պահանջները:

գ. Գիտի արտադրական աղմուկից և ցնցումներից պաշտպանվելու միջոցները:

դ. Գիտի արտադրական լուսավորվածությանը ներկայացվող պահանջները և նորմերը:

ե. Աշխատանքի ընթացքում պահտպանում է անհատական հիգիենայի կանոնները:

### **Գնահատման միջոցը**

Սովորողին կտրվեն կոնկրետ հարցեր և անհրաժեշտ գրականություն: Օգտվելով գրականությունից՝ նա պետք է կարողանա գտնել հարցերի ճիշտ պատասխանները, իսկ ըստ իրավիճակների՝ նորմաները: Բացի դրանից սովորողը պետք է բավարար գրագիտություն ցուցաբերի այս կամ այն խախտման վնասակար և վտանգավոր հետևանքների վերաբերյալ:

Ստորև բերվում են արտադրական միկրոկլիմայի բաղադրիչները.

ա. արտադրական միկրոկլիմայի բաղադրիչներ՝

- ջերմաստիճանը
- հարաբերական խոնավությունը
- փոշու առկայությունը



բ. սանիտարահիգիենիկ պայմանների բաղադրիչներ՝

- օդափոխություն
- ջեռուցում
- ջրամատակարարում, ջրահեռացում և այլն:

Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է բավարար, եթե ընդհանուր առմամբ տրվում են ճիշտ պատասխաններ՝ աննշան թերություններով:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական պարապմունք և գործնական աշխատանք: Ուսումնական պրոցեսում անհրաժեշտ է օգտագործել ուսումնական և նորմատիվային տեղեկատվական գրականություն, գործիքներ, սարքավորումներ: Նպատակահարմար է գործնական պարապմունքներ անցկացնել արտադրամասում:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 6 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

**Արդյունք 4** Ներկայացնել առաջին օգնության կազմակերպումը և անհրաժեշտ միջոցները

#### **Կատարման չափանիշներ**

- ա. Գիտի ճիշտ կատարել արհեստական շնչառություն:
- բ. Գիտի ճիշտ կատարել սրտի աշխատանքի վերականգնում:
- գ. Գիտի դադարեցնել արյան հոսքը և դնել վիրակապ:
- դ. Գիտի կոտրվածքների վիրակապման կարգը:
- ե. Ճիշտ է կատարում առաջին օգնությունն այրվածքների դեպքում:
- զ. Ճիշտ է կատարում առաջին օգնությունն էլեկտրահարման դեպքում:
- է. Թունավորումների դեպքում առաջին օգնությունը ճիշտ է կատարում:

#### **Գնահատման միջոցը**

Սովորողը կոնկրետ գործողությունով պետք է ցույց տա մի քանի իրավիճակներում առաջին օգնության ցուցաբերելու կարգը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար կհամարվի, եթե ճիշտ ցուցաբերվի առաջին օգնությունը:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ առաջին օգնությանը վերաբերող գրականություն, տեսաֆիլմեր, պլակատներ, առաջին օգնության միջոցներ և այլն:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

#### **Մոդուլի անվանումը «ԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»**

Մոդուլի դասիչը ԱՀՀ 3 – 09 – 001

Մոդուլի տևողությունը 18 ժամ

- տեսական պարապմունք 6 ժամ

- գործնական պարապմունք 12 ժամ

**Մոդուլի նպատակը** Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ զարգացնել և ամրապնդել հաղորդակցության ունակությունները, ինքնավստահությունը, արդյունավետ և ակտիվ կերպով հաղորդակցվելու կարողությունը՝ աշխատանքային ու մասնագիտական գործունեության ընթացքում, ինչպես նաև՝ անձնական կյանքում:

**Մուտքային պահանջները** չկան

**Արդյունքները**

1. Սահմանել ուսումնառության անձնական նպատակները
2. Բանավոր և գրավոր տեղեկատվական հաղորդում կատարել պարզ թեմաների և տեքստերի մասին
3. Նախաձեռնել, պահպանել, եզրափակել երկխոսություններ և քննարկումներ
4. Կատարել փաստաթղթավորում

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Սահմանել ուսումնառության անձնական նպատակները

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. Ճիշտ է սահմանում ուսումնառության անձնական նպատակները,
- բ. Ճիշտ է պլանավորում և կիրառում ուսումնառության անձնական նպատակների ձեռքբերմանն ուղղված ուսումնառության գործընթացները,
- գ. Ճիշտ է սահմանում ուսումնառության տարբեր եղանակները

**Գնահատման միջոցը**

Սովորողը կներկայացնի հակիրճ զեկույց, որտեղ կարտահայտի իր անձնական պատկերացումները ուսումնառության նպատակների և գործընթացների, ինչպես նաև ուսումնառության տարբեր եղանակների մասին: Այդ գրավոր խոսքը պետք է պարունակի ոչ ավելի, քան 50 բառ:

Արդյունքի բավարար իրագործումը հիմնված կլինի սահմանված կատարման բոլոր չափանիշների իրականացման վրա:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝	1 ժամ
Գործնական պարապմունք՝	2 ժամ

**Արդյունք 2** Բանավոր և գրավոր տեղեկատվական հաղորդում կատարել պարզ թեմաների և տեքստերի մասին

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. Ճիշտ է ներկայացնում բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելով համապատասխան կառուցվածքը,
- բ. Հաղորդումը պարունակում է պարզ տեղեկատվություն, կարծիքներ կամ գաղափարներ,
- գ. Տեղեկատվության առանձնացում/խմբավորումը նպատակային է կատարում,
- դ. Հաղորդումը իրականացնում է՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և լսարանը:

**Գնահատման միջոցը**

Սովորողին կհանձնարարվի որևէ պարզ թեմա և/կամ ոչ գեղարվեստական տեքստ, ըստ որի նա պետք է կազմի մեկ կամ մի քանի մասից բաղկացած գրավոր հաղորդում և կատարի բանավոր ներկայացում: Այդ գրավոր խոսքը պետք է պարունակի ոչ ավելի, քան 50 բառ, իսկ բանավոր ներկայացումը պետք է տևի մոտ մեկ րոպե: Լրացուցիչ ժամանակ պետք է տրամադրվի նաև հարցերի համար, և ուսանողը պետք է իր կարծիքը արտահայտի ուրիշների կողմից հնչեցված տեսակետների կամ հարցերի վերաբերյալ: Անհրաժեշտ է կազմել համատեքստի կամ օգտագործված աղբյուրի բնութագիր, որը կարող է ստուգման թերթիկի կամ արձանագրության տեսք ունենալ: Կատարման բոլոր չափանիշները պետք է ձեռք բերվեն և գրավոր, և բանավոր խոսքի ընթացքում միաժամանակ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

### **Արդյունք 3 Նախաձեռնել, պահպանել, եզրափակել երկխոսություններ և քննարկումներ**

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է կիրառում «ակտիվ ունկնդրման» ժամանակ օգտագործվող հմտությունները, ինչպիսիք են.

- պարզաբանումներ ստանալու ձգտումը,
- գրառումներ կատարելը,
- ամփոփելը,

բ. Ազատ կերպով ձևակերպում, արտահատում և պաշտպանում է իր գաղափարները, տեսակետներն ու կարծիքները,

գ. Ցուցաբերում է համոզելու հատկություն,

դ. Կատարում է ճիշտ ամփոփում/եզրափակում:

#### **Գնահատման միջոցը**

Կներկայացվի տեքստ, որը նկարագրում է որևէ ոչ միանշանակ իրավիճակ, խնդիր և/կամ գաղափար: Սովորողը կընդգրկվի երկու և/կամ ավելի հոգուց կազմված խմբում, որի անդամներից մեկը կարող է լինել դասավանդողը: Քննարկման համար տրվող առավելագույն ժամանակը 3 րոպե է (յուրաքանչյուր մասնակցի համար): Սովորողը պետք է ամենաանհրաժեշտ տեղեկություն տա տեքստում առկա հարցերի մասին և խմբի անդամներին ներկայացնի իր տեսակետները և նկատառումները: Այն կարող է լինել մեկ տեսակի տեղեկատվություն և/կամ փաստացի նկարագրություն:

Գնահատման համար հատկապես պետք է ուշադրություն դարձվի ուսանողի կողմից դիմացինի տեսակետը լսելու և դրանից հետևություններ անելու հմտությանը: Անհրաժեշտ է կազմել համատեքստի կամ օգտագործված աղբյուրի բնութագիր, որը կարող է ստուգման թերթիկի կամ արձանագրության տեսք ունենալ: Քննարկումը ըստ դասավանդողի հայեցողության կարող է փոխարինվել տրված թեմայով հարցազրույցի:

Բոլոր կատարման չափանիշներն էլ պետք է ձեռք բերվեն մեկ առաջադրանքի շրջանակում:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

#### **Արդյունք 4** Կատարել փաստաթղթավորում

##### **Կատարման չափանիշներ**

- ա. Ճիշտ է սահմանում տարբեր փաստաթղթերը՝ ըստ նրանց նշանակության,
- բ. Ճիշտ է նախանշում տարբեր փաստաթղթերի օգտագործման տեղը և դերը,
- գ. Ճիշտ է կատարում տարբեր տեսակի տեղեկատվությունների փաստաթղթավորումը:

##### **Գնահատման միջոցը**

Սովորողին կհանձնարարվեն կազմել տարբեր տեսակի փաստաթղթեր, ինչպիսիք են.

- դիմում,
- ինքնակենսագրություն (տրված տարբեր տեսակի ֆորմատներով),
- աշխատանքային հաղորդագրություններ,
- պահանջների հայտեր,
- գործնական նամակներ:

Արդյունքի բավարար իրագործումը հիմնված կլինի սահմանված կատարման բոլոր չափանիշների իրականացման վրա:

##### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, տարբեր տեսակի փաստաթղթերի օրինակներ:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 1 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 2 ժամ

#### **Մոդուլի անվանումը «ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ»**

Մոդուլի դասիչը ԱՇԽ-3-09-001

Մոդուլի տևողությունը 18 ժամ

- տեսական պարապմունք 8 ժամ

- գործնական պարապմունք 10 ժամ

Մոդուլի նպատակը Ուսանողի մոտ ձևավորել ցանկացած բնագավառում առաջացած աշխատանքային խնդիրներն ընկալելու, հասկանալու և համապատասխան լուծումներ գտնելու կարողություններ:

Մուտքային պահանջները չկան

##### **Արդյունքները**

1. Կառավարել սթրեսը և ժամանակը:
2. Դրսևորել քննադատական մտածողություն:
3. Լուծել պրոբլեմներ և կոնֆլիկտներ:

Գնահատման կարգը Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Կառավարել սթրեսը և ժամանակը:

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. Ճիշտ է ներկայացնում սթրեսի կանխարգելման և անխուսափելի սթրեսին դիմակայելու մեթոդները.
- բ. Ճիշտ է կազմում իր աշխատաքնային պլանը (պայմանական աշխատանքային պլան).
- գ. Ճիշտ է ներկայացնում ժամանակի արդյունավետ օգտագործման միջոցները:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե սովորողը ճիշտ է ներկայացնում սթրեսին դիմակայելու մեթոդները և ճիշտ կազմում պայմանական աշխատանքային պլանը:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, աշխատանքային պլանների օրինակներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

- Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ
- Գործնական պարապմունք՝ 2 ժամ

**Արդյունք 2** Դրսևորել քննադատական մտածողություն:

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. Ճիշտ է գնահատում տեղեկատվության հուսալիության և զգացմունքայնության աստիճանը.
- բ. Ստացած տեղեկատվությունը ճիշտ և արդյունավետորեն համադրում է առկա գիտելիքների հետ.
- գ. Իրականացնում է կառուցողական քննադատություն և ճիշտ է բացատրում կառուցողական քննադատության կարևորությունը:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե սովորողը ըստ առաջադրված իրավիճակի հանդես է բերում կառուցողական քննադատություն ցուցաբերելու կարողություն:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, անհրաժեշտության դեպքում նաև տեսաֆիլմեր:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

- Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ
- Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

**Արդյունք 3** Լուծել պրոբլեմներ և կոնֆլիկտներ:

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. Բացահայտում է և ճիշտ է սահմանում պրոբլեմը տրված իրավիճակում,
- բ. Ճիշտ է վերլուծում պրոբլեմը, տալիս է լուծման ճիշտ տարբերակ,
- գ. Ճիշտ է գնահատում արդյունքը.
- դ. Բացահայտում է ցանկացած կոնֆլիկտի պատճառները.
- ե. Ճիշտ է ներկայացնում կոնֆլիկտի կանխարգելման եղանակները, կարողանում է տալ դրանց արագ ու արդյունավետ լուծումներ:

## **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե սովորողը հանդես է բերում, ըստ առաջադրված իրավիճակի, պրոբլեմի լուծման ճիշտ տարբերակ, ճիշտ է ներկայացնում կոնֆլիկտի պատճառները և առաջարկում ճիշտ լուծումներ:

## **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր, դիտակտիկ նյութեր:

## **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

## **Մոդուլի անվանումը «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»**

Մոդուլի դասիչը <ՕՀ-3 - 09 - 001

Մոդուլի տևողությունը 36 ժամ

- տեսական պարապմունք 8 ժամ

- գործնական պարապմունք 28 ժամ

Մոդուլի նպատակը Տալ տարրական գիտելիքներ MICROSOFT WORD տեքստային խմբագրի մասին, ուսանողի մոտ զարգացնել տեքստային փաստաթղթերի պատրաստման, խմբագրման, դրանց ֆորմատավորման ու ձևավորման, ինչպես նաև փաստաթղթերի պահպանման, տպագրման և ինտերնետ ցանցում աշխատելու տարրական հմտություններ:

Մուտքային պահանջները չկան

## **Արդյունքները**

1. WORD ծրագիր (հիմնական տեղեկություններ
2. Տեքստերի տարրական ֆորմատավորում
3. Փաստաթղթի պահպանում
4. Այլուսակների պատրաստում և խմբագրում
5. Գրաֆիկական խմբագրում և նկարագրում
6. Փաստաթղթի տպագրում
7. Ինտերնետում աշխատելու իմացություն

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** WORD ծրագիր (հիմնական տեղեկություններ

## **Կատարման չափանիշներ**

ա. իմանալ Microsoft Word ծրագրի պատուհանի կառուցվածքը

բ. բացել նոր փաստաթուղթ

գ. ստեղծաշարի օգնությամբ մուտքագրել տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ,

դ. տեղաշարժել Տեքստային ցուցիչը տեքստի մեջ

ե. կատարել տարրական ուղղումներ տեքստում

զ. փակել փաստաթուղթը

է. բացել առկա փաստաթուղթը

ը. իմանալ Zoom գործիքի հնարավորությունները

### **Գնահատման միջոցը**

1. Սովորողը բացում է Word ծրագիրը և բանավոր ներկայացնում նրա կառուցվածքը:
2. Սովորողին մուտքագրելու համար տրվում է 2-3 պարբերություններից բաղկացած, ամենաշատը 100 բառ, թվանշաններ և սիմվոլներ պարունակող տեքստ: Սովորողը պետք է բացի նոր փաստաթուղթ, կատարի մուտքագրումը և պահպանի այն նախօրոք առաջարկված տեղում:
3. Սովորողը բացում է իր հավաքած և պահպանած փաստաթուղթը ու ցուցադրում է ստեղծարարով Տեքստային ցուցիչի տեղաշարժման հնարավորությունները:
4. Սովորողը ցուցադրում է փաստաթղթի և Word ծրագրի փակման ձևերը:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթեր:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 1 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

### **Արդյունք 2** Տեքստերի տարրական ֆորմատավորում

#### **Կատարման չափանիշներ**

- ա. պատրաստել Word ծրագիրը հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար
- բ. նշել բառերը և տեքստային հատվածները
- գ. կատարել մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորում՝
- դ. կատարել տողերի հավասարեցում
- ե. փոխել միջտողային տարածությունները
- զ. փոխել տեքստի գույնը Font Color գործիքով
- է. փոխել տեքստի գունային ֆոնը Highlight գործիքով
- ը. փոխել պարբերության խորությունները լուսանցքներից
- թ. չեղյալ հայտարարել (հրաժարվել) ֆորմատավորման կատարված գործողությունները
- ժ. վերականգնել ֆորմատավորման չեղյալ հայտարարված գործողությունները
- ժա. կրկնել ֆորմատավորման վերջին գործողությունը
- ժբ. մենյուի File\Page Setup հրամանի օգնությամբ փոխել լուսանցքների խորությունները Top, Bottom, Left, Right թվային դաշտերի օգնությամբ, ընտրել էջի ուղղաձիգ (Portrait) կամ հորիզոնական (Landscape) դիրքերը, ընտրել թղթի չափերը Paper Size ցուցակի օգնությամբ
- ժգ. պատճենել տեքստը
- ժդ. տեղափոխել տեքստը
- ժե. տողադարձել տեքստը
- ժզ. համարակալել էջերը մենյուի Insert\Page Numbers... հրամանով

### **Գնահատման միջոցը**

1. Սովորողին մուտքագրելու համար տրվում է մոտ 50 բառ պարունակող հայերեն տեքստ:
2. Սովորողին մուտքագրելու համար տրվում է մոտ 100 բառից կազմված՝ հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն բառեր պարունակող, թվանշաններով և տարբեր սիմվոլներով տեքստ:

3. Սովորողը բացում է նախօրոք պատրաստված փաստաթուղթը և ցուցադրում է մկնիկով և ստեղնաշարով տեքստը նշելու հնարավորությունները:
4. Սովորողին տրվում է տարրական ֆորմատավորումներ պարունակող տպագրված փաստաթղթի օրինակ, որի վրա հասկանալի կերպով բացատրված են օգտագործված ֆորմատավորումները: Սովորողը պետք է համակարգչի մեջ առկա նույն տեքստի չֆորմատավորված տարբերակի վրա կիրառի առաջարկված ֆորմատավորումները:
5. Սովորողը պատրաստի փաստաթղթի օրինակի վրա ցուցադրում է տեքստի պատճենահանման և տեղափոխման գործողությունները:
6. Սովորողը կատարում է տողադարձումներ իրեն տրված պատրաստի փաստաթղթի օրինակի վրա:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթներ:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 1 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 8 ժամ

### **Արդյունք 3 Փաստաթղթի պահպանում**

#### **Կատարման չափանիշներ**

- ա. իմանալ փաստաթղթերի պահպանման իմաստը,
- բ. պահպանել նոր ստեղծված փաստաթուղթը Save As... պատուհանի օգնությամբ
- գ. իմանալ փաստաթղթի ընթացիկ պահպանման նշանակությունը, պահպանել փաստաթղթում կատարված ընթացիկ ֆորմատավորումները և փոփոխությունները:

#### **Գնահատման միջոցը**

1. Սովորողը պետք է նկարագրի փաստաթղթերի պահպանման իմաստը, բերի տրամաբանական օրինակներ:
2. Սովորողը մուտքագրում է մինչև 50 բառից բաղկացած տեքստ և պահպանում է այն՝ օգտագործելով Save As... պատուհանը:
3. Սովորողին տրվում է պատրաստի մուտքագրված փաստաթուղթ, որի մեջ նա կատարում է փոփոխություններ: Հանձնարարվում է պահպանել կատարված ընթացիկ փոփոխությունները:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթներ:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 1 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 2 ժամ

### **Արդյունք 4 Աղյուսակների պատրաստում և խմբագրում**

#### **Կատարման չափանիշներ**

- ա. պատրաստել աղյուսակ,
- բ. աղյուսակի մեջ մուտքագրել տեքստ,



- գ. կատարել ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակի մեջ,
- դ. ավելացնել նոր տողեր և նոր սյուններ աղյուսակի մեջ,
- ե. ջնջել աղյուսակի տողերը և սյուները,
- զ. փոխել սյունակի լայնությունը Մկնիկի օգնությամբ,
- է. փոխել տողի բարձրությունը Մկնիկի օգնությամբ,
- ը. փոխել աղյուսակի գծերի գույնը,
- թ. գունավորել աղյուսակի տողը և սյունը Shading Color գործիքով:

**Գնահատման միջոցը**

1. Սովորողին տրվում է աղյուսակի տպագրված օրինակ: Սովորողը պետք է պատրաստի աղյուսակը առաջարկված ձևով, մուտքագրի տեքստը, ֆորմատավորի աղյուսակը և տպագրի:
2. Սովորողը բացում է նախօրոք պատրաստված աղյուսակը և կատարում է ֆորմատավորման գործողություններ դրա հետ, պահպանում է վերջնական տարբերակը և տպագրում:  
Գնահատումը կատարվում է տպագրված օրինակի հիման վրա:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթներ:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք`	1 ժամ
Գործնական պարապմունք`	4 ժամ

**Արդյունք 5** Գրաֆիկական խմբագրում և նկարազարդում

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. գծագրել գրաֆիկական օբյեկտներ Draw, Line, Arrow, Rectangle, Oval գործիքներով,
- բ. գծագրել գրաֆիկական օբյեկտներ` օգտագործելով Autoshapes պատուհանի պատրաստի ձևերը,
- գ. գծագրել կանոնավոր պատկերներ,
- դ. ֆորմատավորել գրաֆիկական օբյեկտները` տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով, շրջելով, չափերը փոխելով,
- ե. խմբավորել գրաֆիկական օբյեկտները,
- զ. հավասարեցնել գրաֆիկական օբյեկտները իրար նկատմամբ,
- է. գծագրել տեքստային բլոկներ,
- ը. գունավորել գրաֆիկական օբյեկտները,
- թ. երանգավորել գրաֆիկական օբյեկտները:
- ժ. ստվերավորել գրաֆիկական օբյեկտները:

**Գնահատման միջոցը**

1. Սովորողին տրվում է երկրաչափական պատկերներ պարունակող փաստաթղթի տպագրված օրինակը: Սովորողը պետք է պատրաստի այդ փաստաթուղթը և տպագրի:  
Գնահատումը կատարվում է բնօրինակի և տպագրված օրինակի համեմատության հիման վրա:

2. Սովորողին տրվում է երկրաչափական պատկերներ պարունակող պատրաստի փաստաթուղթ: Նա այդ փաստաթղթի օրինակի վրա ցուցադրում է պատկերների ֆորմատավորման գործողությունները:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթներ:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 1 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

#### **Արդյունք 6 Փաստաթղթի տպագրում**

##### **Կատարման չափանիշներ**

- ա. իմանալ Նախադիտման (Print Preview) ռեժիմի նշանակությունը,
- բ. Նախադիտման ռեժիմում թերթել փաստաթուղթը,
- գ. իմանալ Print պատուհանի ֆունկցիաները,
- դ. տպագրել փաստաթուղթը:

##### **Գնահատման միջոցը**

1. Սովորողին հանձնարարվում է բացել նախօրոք պատրաստված որևէ տեքստային փաստաթուղթ և տպագրել այն:
2. Սովորողին հանձնարարվում է բացել նախօրոք պատրաստված որևէ տեքստային փաստաթուղթ և դրա օրինակի վրա բացատրել Print պատուհանի ֆունկցիաները:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթներ:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 1 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 2 ժամ

#### **Արդյունք 7 Ինտերնետում աշխատելու իմացություն**

##### **Կատարման չափանիշներ**

- ա. իմանալ Ինտերնետ հասկացության նշանակությունը,
- բ. ճանաչել Internet Explorer ծրագիրը, իմանալ դրա նշանակությունը,
- գ. իմանալ Ինտերնետային Հասցե հասկացությունը,
- դ. իմանալ History հրամանի նշանակությունը,
- ե. իմանալ Favorites հրամանի նշանակությունը,
- զ. իմանալ Stop հրամանի նշանակությունը,
- է. իմանալ Refresh հրամանի նշանակությունը,
- ը. իմանալ Back և Forward կոճակների նշանակությունը,
- թ. պատճենել տեքստային ինֆորմացիան ինտերնետային էջից,
- ժ. պատճենել գրաֆիկական ինֆորմացիան ինտերնետային էջից,
- ժա. իմանալ ինֆորմացիայի որոնման ինտերնետային ծառայությունները,

- ժբ. ըստ չափանիշների որոնել ինֆորմացիա,
- ժգ. ճիշտ օգտվել ինֆորմացիայի որոնման ինտերնետային ծառայություններից,
- ժդ. իմանալ էլեկտրոնային փոստի նշանակություն,
- ժե. ուղարկել և ստանալ էլեկտրոնային նամակներ:

**Գնահատման միջոցը**

Ուսանողին կհանձնարարվի ներկայացնել Ինտերնետ և ինտերնետային հասցե հասկացության նշանակությունը, History հրամանի նշանակությունը, Favorites հրամանի նշանակությունը, Stop հրամանի նշանակությունը, Refresh հրամանի նշանակությունը, Back և Forward կոճակների նշանակությունը, էլեկտրոնային փոստի նշանակությունը: Կհանձնարարվի պատճենել տեքստային ինֆորմացիան ինտերնետային էջից, պատճենել գրաֆիկական ինֆորմացիան ինտերնետային էջից, ցուցադրել ինֆորմացիայի որոնման ինտերնետային ծառայությունները, ըստ չափանիշների որոնել ինֆորմացիա, ուղարկել և ստանալ էլեկտրոնային նամակներ

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթներ:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք`	2 ժամ
Գործնական պարապմունք`	4 ժամ

**Ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ**

Մոդուլի անվանումը «ԱՎՏՈՄՈԲԻԼԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՄԱՍԻՆ ՀՀ ՕՐԵՆՔԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ, ՎԱՐՈՐԴԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»

Մոդուլի դասիչը ՎՏՄՏՇ 3-09-001

Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
- տեսական պարապմունք	24 ժամ
- գործնական պարապմունք	30 ժամ

**Մոդուլի նպատակը** Ուսանողին ծանոթացնել ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին ՀՀ օրենքի հիմնական հասկացություններին, ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում պետական կարգավորմանը և կառավարմանը, ավտովարորդի և պատվիրատուի իրավունքները, պարտականությունները, պատասխանատվությունը, բեռների բեռնման, բեռնաթափման, բարձրացման, իջեցման, տեղափոխման և տեղադրման անվտանգությանը ներկայացվող պահանջները` այդ թվում ավտոկռունկավարներին ներկայացվող պահանջները:

**Մուտքային պահանջները** չկան

**Արդյունքները**

1. Իմանալ ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին ՀՀ օրենքի հիմնական հասկացությունների մեկնաբանությունը:
2. Գիտենալ ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում պետական կարգավորման և կառավարման հիմնադրույթները:
3. Գիտենալ ավտոկռունկներով բեռների բեռնման, բեռնաթափման, բարձրացման, իջեցման, տեղափոխման և տեղադրման աշխատանքների կազմակերպման սկզբունքները և հիմնադրույթները

4. Գիտենալ պատվիրատուի հիմնական իրավունքները, պարտականությունները և պատասխանատվությունը

5. Գիտենալ ավտոկռունկներով բեռների բեռնման, բեռնաթափման, բարձրացման, իջեցման, տեղափոխման և տեղադրման անվտանգությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները

6. Գիտենալ ավտովարորդին (ավտոկռունկավարին) ներկայացվող պահանջները, հիմնական իրավունքները, պարտականությունները և պատասխանատվությունը

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Իմանալ ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին ՀՀ օրենքի հիմնական հասկացությունների մեկնաբանությունը:

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է մեկնաբանում օրենքի կարգավորման առարկան և գործողության ոլորտը

բ. Ճիշտ է մեկնաբանում ավտոմոբիլային տրանսպորտ, ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառ, ավտոտրանսպորտային գործունեության հասկացությունները

գ. Ճիշտ է մեկնաբանում ավտոտրանսպորտային գործունեության մասնակից, ավտոմոբիլային տրանսպորտի օբյեկտ, ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտ, ավտոտրանսպորտային միջոց, ավտոկռունկ հասկացությունները

դ. Ճիշտ է մեկնաբանում ճանապարհային թերթիկ, երթուղային թերթիկ հասկացությունները

ե. Ճիշտ է մեկնաբանում ավտոմոբիլային տրանսպորտի շարժակազմի տեխնիկական շահագործում, տեխնիկական սպասարկումներ, նորոգումներ հասկացությունները:

#### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գրավոր թեսթերի պատասխանների արդյունքի հիման վրա: Թեսթում կառաջադրվեն առնվազն 8 հարցեր, «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին»: ՀՀ օրենքի հիմնական հասկացությունների վերաբերյալ, 3 պատասխանով, որոնցից մեկը ճիշտ է: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե հարցերին տրվել են առնվազն 6 ճիշտ պատասխաններ: Իսկ մնացած պատասխաններում կարող են լինել որոշ ոչ էական սխալներ:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

**Արդյունք 2** Գիտենալ ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում պետական կարգավորման և կառավարման հիմնադրույթները:

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է մեկնաբանում ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում պետական կարգավորման նպատակները

բ. Ճիշտ է ներկայացնում պետական կարգավորման ձևերը ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում

գ. Ճիշտ է մեկնաբանում ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառի պետական կառավարումը  
դ. Ճիշտ է մեկնաբանում լիցենզավորումը և ապահովագրությունը ավտոմոբիլային տրանսպորտում  
ինչպես նաև ավտոկրունկով ծառայությունների մատուցման բնագավառում

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գրավոր թեստերի պատասխանների արդյունքի հիման վրա: Թեստում կառաջադրվեն առնվազն 8 հարցեր, ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում: պետական կարգավորման և կառավարման հիմնադրույթների վերաբերյալ 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե հարցերին տրվել են առնվազն 6 ճիշտ պատասխաններ: Իսկ մնացած պատասխաններում կարող են լինել որոշ ոչ էական սխալներ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

**Արդյունք 3** Գիտենալ ավտոկրունկներով բեռների բեռնման, բեռնաթափման, բարձրացման, իջեցման, տեղափոխման և տեղադրման աշխատանքների կազմակերպման սկզբունքները և հիմնադրույթները

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Գիտենա ավտոկրունկներով բեռների բեռնման և բեռնաթափման աշխատանքների կազմակերպման սկզբունքները և հիմնադրույթները,

բ. Գիտենա ավտոկրունկներով բեռների բարձրացման և իջեցման աշխատանքների կազմակերպման սկզբունքները և հիմնադրույթները

գ. Գիտենա ավտոկրունկներով բեռների տեղափոխման և տեղադրման աշխատանքների կազմակերպման սկզբունքները և հիմնադրույթները

դ. Գիտենա ավտոկրունկներով բեռների հետ կատարվող աշխատանքներին ներկայացվող հիմնական պահանջները

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գրավոր թեստերի պատասխանների արդյունքի հիման վրա: Թեստում կառաջադրվեն ավտոկրունկով բեռների բեռնման և բեռնաթափման, աշխատանքների կազմակերպման սկզբունքների և հիմնադրույթների վերաբերյալ, աշխատանքներին ներկայացվող հիմնական պահանջների վերաբերյալ, 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե հարցերին տրվել են առնվազն 6 ճիշտ պատասխաններ: Իսկ մնացած պատասխաններում կարող են լինել որոշ ոչ էական սխալներ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, մասնագիտական համապատասխան գրականություն, դիտակտիկ նյութեր:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

**Արդյունք 4** Գիտենալ պատվիրատուի հիմնական իրավունքները, պարտականությունները և պատասխանատվությունը

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. Գիտենա պատվիրատուի իրավունքները
- բ. Գիտենա պատվիրատուի պարտականությունները
- գ. Գիտենա պատվիրատուի պատասխանատվությունը

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով պատվիրատուի հիմնական իրավունքների պարտականությունների և պատասխանատվության վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են հիմնավորված և ճիշտ պատասխաններ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

**Արդյունք 5** Գիտենալ ավտոկռունկներով բեռների բեռնման, բեռնաթափման, բարձրացման, իջեցման, տեղափոխման և տեղադրման անվտանգությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. Գիտի ավտոտրանսպորտային միջոցների անվտանգությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները
- բ. Գիտի ավտոկռունկների անվտանգությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները
- գ. Գիտի ավտոկռունկներով բեռների բեռնման, բեռնաթափման, բարձրացման, իջեցման, տեղափոխման և տեղադրման անվտանգությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 3 հարցեր, բեռների բեռնման-բեռնաթափման, տեղափոխման և տեղադրման անվտանգությանը ներկայացնող հիմնական պահանջների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են հիմնավորված և ճիշտ պատասխաններ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, մասնագիտական համապատասխան գրականություն, դիտակտիկ նյութեր:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

**Արդյունք 6** Գիտենալ ավտովարորդին (ավտոկռունկավարին) ներկայացվող պահանջները, հիմնական իրավունքները, պարտականությունները և պատասխանատվությունը

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. Գիտենալ համապատասխան ավտոտրանսպորտային միջոց վարելու անհրաժեշտ որակավորումը
- բ. Գիտենալ օրվա ընթացքում ավտովարորդի կողմից ավտոմոբիլի վարման առավելագույն տևողությունը և ավտոկռունկավարի կողմից ավտոկռունկը աշխատեցնելու առավելագույն տևողությունը
- գ. Գիտենալ ավտոկռունկի վարման առավելագույն տևողությունը շաբաթվա ընթացքում
- դ. Գիտենալ ավտոկռունկավարի ամենօրյա հանգստի ժամանակը
- ե. Գիտենալ առանց ընդմիջման ավտոկռունկի օգտագործման առավելագույն ժամանակը
- զ. Գիտենալ վարորդի և ավտոկռունկավարի հիմնական իրավունքները և պարտականությունները:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 3 հարցեր, վարորդին ներկայացվող պահանջների հիմնական իրավունքների և պարտականությունների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են հիմնավորված և ճիշտ պատասխաններ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, մասնագիտական համապատասխան գրականություն, դիտակտիկ նյութեր:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

**Մոդուլի անվանումը «ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ»**

**Մոդուլի դասիչը** ՎՏՄՇ 3 -09-005

**Մոդուլի տևողությունը** 108 ժամ

- տեսական պարապմունք 36 ժամ

- գործնական պարապմունք 72 ժամ

**Մոդուլի նպատակը** Ավարտելով այս մոդուլը ուսանողը, համաձայն «Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքի, ձեռք կբերի ՀՀ-ում գործող ճանապարհային երթևեկության կանոնների վերաբերյալ տեսական և կիրառական գիտելիքներ:

**Մուտքային պահանջները** չկան

**Արդյունքները**

1. Իմանալ «Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները:
2. Իմանալ Հայաստանի Հանրապետության ճանապարհային երթևեկության կանոնները:
3. Իմանալ ճանապարհային նշանները

4. Իմանալ ճանապարհային գծանշանները

5. Իմանալ տրանսպորտային միջոցի ճանաչման նշանները

6. Իմանալ «Ճանապարհային երթևեկության կանոններ»-ի խախտումներից բխող վարչական իրավախախտումները և համապատասխան պատժամիջոցները (սանկցիաները):

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Իմանալ «Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները:

**Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ընկալում և բացատրում գործող օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները:

բ. Ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային երթևեկության մասնակիցների հիմնական իրավունքներն ու պարտականությունները,

գ. Ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների սեփականատիրոջ, վարորդի, հետիոտների և ուղևորների հիմնական պարտականություններն ու իրավունքները՝ համաձայն ՀՀ կառավարության 28.06.2007 թիվ 955-Ն որոշման:

դ. Ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների դասակարգման և դրանց վարման թույլտվության իրավունքները՝ համաձայն «Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքի:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների, ինչպես նաև հարցաթերթիկների պատասխանների արդյունքների միջոցով: Սովորողին կհանձնարարվի հարցաթերթիկներ առնվազն 6 հարցերով, գնահատումը կկատարվի գրավոր կարճ պատասխանների արդյունքով: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե առնվազն 5 հարցերին տրվել են ճիշտ պատասխաններ՝ ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին ՀՀ օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունների երթևեկության մասնակիցների իրավունքների և պարտականությունների, վարորդի, հետիոտների և ուղևորների իրավունքների և պարտականությունների, տրանսպորտային միջոցների դասակարգման վերաբերյալ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքը, իրավական համապատասխան ակտերը, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 6 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 8 ժամ

**Արդյունք 2** Իմանալ Հայաստանի Հանրապետության ճանապարհային երթևեկության կանոնները:

**Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է բացատրում ՀՀ ճանապարհային երթևեկության կանոնների ընդհանուր դրույթները

բ. Ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ ճանապարհային երթևեկության կանոններով սահմանված լուսացույցի և կարգավորողի ազդանշանները



գ. Ճիշտ է ներկայացնում վթարային ազդանշանի և «Վթարային կանգառ» ճանաչման նշանի կիրառումը

դ. Ճիշտ է ներկայացնում հատուկ ազդանշանի կիրառումը:

ե. Ճիշտ է ներկայացնում երթևեկության սկիզբը, մանևրումը, տրանսպորտային միջոցների դասավորումը երթևեկելի մասում, վազանցը, երթևեկության արագությունը, կանգառը և կայանումը, խաչմերուկների անցումը, հետիոտնային անցումների հատումը, երթևեկությունը երկաթուղային գծանցներով, երթևեկությունը ավտոմայրուղիներով, երթևեկությունը բնակելի գոտիներում:

զ. Ճիշտ է ներկայացնում ընդհանուր օգտագործման տրանսպորտային միջոցների առավելությունը և դրանց կանգառ կետերի անցումը, արտաքին լուսային սարքերի և ձայնային ազդանշանների կիրառումը, մեխանիկական տրանսպորտային միջոցների քարշակումը, մարդկանց և բեռների փոխադրումները

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, ՀՀ ճանապարհային երթևեկության կանոններով սահմանված երթևեկության կարգավորման ազդանշանների, նախազգուշացնող ազդանշանների, հատուկ և վթարային ազդանշանների վերաբերյալ, ինչպես նաև տրանսպորտային միջոցների դասավորության, երթևեկության արագության, կանգառի, կայացման, բնակելի գոտիներում և ավտոմայրուղիների երթևեկության, հետիոտնային անցումների փակման, արտաքին լուսային ազդանշանների կիրառման, տրանսպորտային միջոցների քարշակման, մարդկանց և բեռների փոխադրումների վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռք բերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել է առնվազն 90% ճիշտ պատասխաններ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ուսումնամեթոդական համապատասխան գրականություն, պլակատներ, դիտակտիկ նյութեր, տեսաֆիլմեր:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 10 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 28 ժամ

### **Արդյունք 3 Իմանալ ճանապարհային նշանները**

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային նախազգուշացնող նշանները

բ. Ճիշտ է ներկայացնում առավելության նշանները

գ. Ճիշտ է ներկայացնում արգելող նշանները

դ. Ճիշտ է ներկայացնում թելադրող և հատուկ թելադրանքի նշանները

ե. Ճիշտ է ներկայացնում տեղեկատվության սպասարկման և լրացուցիչ տեղեկատվության (ցուցանակների) նշանները:

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով: Սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 10 հարցեր, 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, ճանապարհային նախազգուշացնող նշանների, առավելության նշանների, արգելող, թելադրող և հատուկ թելադրանքի նշանների տեղեկատվության սպասարկման և լրացուցիչ տեղեկատվության նշանների վերաբերյալ: Արդյունքի իրացումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են առնվազն 8 ճիշտ պատասխաններ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ճանապարհային նշանների պլակատների նկարներ, «Ճանապարհային երթևեկության կանոնները», տեսաֆիլմեր, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 8 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 12 ժամ

### **Արդյունք 4** Իմանալ ճանապարհային գծանշանները

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային հորիզոնական գծանշանները և դրանց կիրառումը

բ. Ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային ուղղաձիգ գծանշանները և դրանց կիրառումը

#### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն 10 հարցեր, 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, ճանապարհային գծանշանների վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են առնվազն 8 ճիշտ պատասխաններ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ճանապարհային գծանշանների նկարներ, պլակատներ, տեսաֆիլմեր, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 12 ժամ

### **Արդյունք 5** Իմանալ տրանսպորտային միջոցի ճանաչման նշանները

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում «Ավտոգնացք», «Երկարաչափ տրանսպորտային միջոց», ճանաչման նշանները և նրանց ներկայացվող պահանջները

բ. Ճիշտ է ներկայացնում «Արագության սահմանափակում», «Դանդաղընթաց տրանսպորտային միջոց», «Երիտներ», «Մեծ եզրաչափերով բեռ», «Վտանգավոր բեռ», նշանները և դրանց ներկայացվող պահանջները

գ. Ճիշտ է ներկայացնում «Երեխաների փոխադրում», «Խուլ վարորդ», «Ուսումնական տրանսպորտային միջոց», «Վթարային Կանգառ», «Բժիշկ», «Հաշմանդամ» նշանները և դրանց ներկայացվող պահանջները

#### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, ուսանողին կառաջադրվեն առնվազն 10 հարցեր, 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, տրանսպորտային միջոցի ճանաչման վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են առնվազն 8 ճիշտ պատասխաններ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ճանապարհային երթևեկության կանոնները, տրանսպորտային միջոցի ճանաչման նշանների նկարները և պլակատները, տեսաֆիլմեր, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

**Արդյունք 6** Իմանալ «Ճանապարհային երթևեկության կանոններ»-ի խախտումներից բխող վարչական իրավախախտումները և համապատասխան պատժամիջոցները (սանկցիաները):

**Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ-ում գործող ճանապարհային երթևեկության կանոնների իրավախախտումների հողվածի դիսպոզիցիան (սանկցիան):

բ. Ճիշտ է ներկայացնում ՎԻՎՕ հողվածը, մասը և համաձայն վարչական իրավախախտումների տեղեկատուի տուգանքաչափերը, առաջին, երկրորդ և երրորդ անգամ, ինչպես նաև պաշտոնատար անձանց նկատմամբ խախտումների դեպքում:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 8 հարցեր, 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է «Ճանապարհային երթևեկության կանոնների» խախտումներից բխող վարչական իրավախախտումների և նրանց համապատասխան սանկցյաների վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են առնվազն 6 ճիշտ պատասխաններ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ՀՀ-ում գործող ճանապարհային երթևեկության կանոնների իրավախախտումների հողվածների դիսպոզիցիան:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

**Մոդուլի անվանումը «ԱՎՏՈՎՈՐՆԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ»**

**Մոդուլի դասիչը** ՎՏՄՇ 3-09-002

**Մոդուլի տևողությունը** 126 ժամ

- տեսական պարապմունք 48 ժամ

- գործնական պարապմունք 78 ժամ

**Մոդուլի նպատակը** Այս մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողի հմտությունները և կիրառական գիտելիքները ավտոմոբիլների շարժիչների, ընթացքային մասերի, կռունկների կառուցվածքների և կառուցվածքային առանձնահատկությունների վերաբերյալ: Մոդուլը անհրաժեշտ կլինի ավտոկռունկավարներին, ինչպես նաև անձնական օգտագործման ավտոմոբիլներ շահագործող անձանց և վարձու աշխատող ավտոմեքենայի վարորդներին:

**Մուտքային պահանջները** չկան

**Արդյունքները**

1. Ներկայացնել ավտոկռունկի դերն ու նշանակությունը շուկայական տնտեսության մեջ

2. Իմանալ ավտոկռունկի ընդհանուր կառուցվածքը, նրա հիմնական մասերի նշանակությունը և տեխնիկական բնութագրերը

3. Իմանալ ավտոմոբիլների ներքին այրման շարժիչների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Գիտենալ շարժիչի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները

4. Իմանալ ավտոկռունկի շարժահաղորդակների տեսակները, կառուցվածքը, աշխատանքի առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել շարժահաղորդակների ագրեգատների, մեխանիզմների տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրել շարժահաղորդակների հիմնական անսարքությունները

5. Իմանալ դեկային մեխանիզմի և արգելակային համակարգերի տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել դեկային վարման և արգելակային համակարգերի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրել դեկային վարման և արգելակային համակարգերի հիմնական անսարքությունները

6. Իմանալ կախոցների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել կախոցի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրել կախոցի հիմնական անսարքությունները

7. Իմանալ կռունկների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները, աշխատանքի սկզբունքը և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել կռունկի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները, բնութագրել կռունկի հիմնական անսարքությունները

8. Իմանալ անիվների կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Ներկայացնել ավտոկռունկի դերն ու նշանակությունը շուկայական տնտեսության մեջ

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոկռունկի դերը, որպես բեռների բեռնման, բեռնաթափման, բարձրացման, իջեցման, տեղափոխման և տեղադրման աշխատանքների արդյունավետության բարձրացման կարևոր միջոց,

բ. Ճիշտ է բացատրում ավտոկռունկների դասակարգումը,

գ. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոկռունկաշինության զարգացման հիմնական փուլերը:

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 3 հարցեր ավտոկռունկի դերի, դասակարգման և ավտոկռունկաշինության զարգացման փուլերի

վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են հիմնավորված և ճիշտ պատասխաններ:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական գրականություն, ավտոմոբիլային տրանսպորտի վերաբերյալ տեղեկատուներ, մասնագիտական ամսագրեր, տեսաֆիլմեր, դիտակտիկ նյութեր:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 2 ժամ

**Արդյունք 2** Իմանալ ավտոկռունկի ընդհանուր կառուցվածքը, նրա հիմնական մասերի նշանակությունը և տեխնիկական բնութագրերը

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է բացատրում ավտոկռունկի ընդհանուր կառուցվածքը

բ. Ճիշտ է բացատրում ավտոկռունկի հիմնական մասերի նշանակությունը

գ. Ճիշտ է բացատրում ավտոկռունկի հիմնական մասերի փոխադարձ կապը և փոխազդեցությունը

#### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվի ամրվազն 6 հարցեր ավտոկռունկի ընդհանուր կառուցվածքի և հիմնական մասերի նշանակության վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե հարցերի ամրվազն 80%-ին տրվել են ճիշտ պատասխաններ: Մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեսաֆիլմեր, դիտակտիկ նյութեր, ավտոմեքենաների և ավտոկռունկների ագրեգատների, մեխանիզմների մոդելներ և ստենդներ:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

**Արդյունք 3** Իմանալ ավտոմոբիլների ներքին այրման շարժիչների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Գիտենալ շարժիչի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է բացատրում կարբյուրատորային, դիզելային և վառելանյութի ներարկումով շարժիչների աշխատանքի առանձնահատկությունները

բ. Ճիշտ է բացատրում ավտոմոբիլների ներքին այրման շարժիչների ընդհանուր կառուցվածքը

գ. Ճիշտ է ներկայացնում շուռտվիկ շարժաթևային մեխանիզմի շարժական և անշարժ մասերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը

դ. Ճիշտ է ներկայացնում գազաբաշխիչ մեխանիզմի նշանակությունը

ե. Ճիշտ է ներկայացնում փականային գազաբաշխիչ մեխանիզմի մեքենամասերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:

զ. Ճիշտ է ներկայացնում հովացման համակարգի նշանակությունը:

է. Ճիշտ է ներկայացնում հովացման համակարգի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը

ը. Ճիշտ է ներկայացնում յուղման համակարգի նշանակությունը

թ. Ճիշտ է ներկայացնում մասերի յուղման առանձնահատկությունները:

ժ. Ճիշտ է ներկայացնում յուղման համակարգի յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:

ժա. Ճիշտ է ներկայացնում սնման համակարգի նշանակությունը

ժբ. Ճիշտ է ներկայացնում կարթյուրատորային, դիզելային և վառելիքի ներարկումով սնման համակարգերի կառուցվածքային առանձնահատկությունները

ժգ. Ճիշտ է ներկայացնում սնման յուրաքանչյուր համակարգի հիմնական մասերի նշանակությունը և դրանց ընդհանուր կառուցվածքը

ժդ. Ճիշտ է ներկայացնում վառոցքի համակարգի նշանակությունը

ժե. Ճիշտ է ներկայացնում վառոցքի համակարգի հիմնական մասերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:

ժզ. Ճիշտ է ներկայացնում շաժիչի մեխանիզմների և համակարգերի տեխնիկական աշխատանքները:

ժէ. Ճիշտ է ներկայացնում շարժիչի աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները:

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվի առնվազն 12 հարցեր շարժիչի ընդհանուր կառուցվածքի, մեխանիզմների և համակարգերի նշանակության, կառուցվածքի և տեխնիկական սպասարկման վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռք բերումը բավարար կհամարվի, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին տրվել են ճիշտ պատասխաններ, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ավտոմոբիլային շարժիչների ստենդներ, մոդելներ, պլակատներ, առանձին մեխանիզմների և համակարգերի ստենդներ, տեսաֆիլմեր, մեխանիզմների և համակարգերի մոդելներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 12 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 20 ժամ

**Արդյունք 4** Իմանալ ավտոկռունկի շարժահաղորդակների տեսակները, կառուցվածքը, աշխատանքի առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել շարժահաղորդակների ագրեգատների, մեխանիզմների տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրել շարժահաղորդակների հիմնական անսարքությունները

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է բացատրում շարժահաղորդակի նշանակությունը և տեսակները

- բ. ճիշտ է բացատրում կցորդիչի նշանակությունը և տեսակները
- գ. ճիշտ ներկայացնում կցորդիչի յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը
- դ. ճիշտ է բացատրում փոխանցումների տուփի նշանակությունը և տեսակները
- ե. ճիշտ է ներկայացնում աստիճանավոր և անաստիճան փոխանցման տուփերի հիմնական մասերի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը
- զ. ճիշտ է բացատրում կարդանային փոխանցման նշանակությունը և տեսակները
- է. ճիշտ է ներկայացնում հավասար և անհավասար անկյունային արագության կարդանային փոխանցումների յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
- ը. ճիշտ է բացատրում բաշխիչ տուփի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը
- թ. ճիշտ է ներկայացնում բաշխիչ տուփի յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը
- ժ. ճիշտ է բացատրում տանող կամրջակի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը
- ժա. ճիշտ է ներկայացնում տանող կամրջակի յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը
- ժբ. ճիշտ է բացատրում առջևի տանող և ղեկավարվող անիվների հաղորդակների կառուցված քային առանձնահատկությունները
- ժգ. ճիշտ է ներկայացնում շարժահաղորդակի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները
- ժդ. ճիշտ է ներկայացնում շարժահաղորդակի աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 10 հարցեր՝ շարժահաղորդակների, տեսակների, կառուցվածքի, տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների և հիմնական անսարքությունների վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռք բերումը դրական կհամարվի, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին ճիշտ պատասխաններ տրվեն, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ կառուցվածքային առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի ստենդներ, մոդելներ, պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեսաֆիլմեր, առանձին ազդեցատների, մեխանիզմների և մեքենամասերի նմուշներ, ինչպես շահագործման համար պիտանի, այնպես էլ ոչ պիտանի:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝	12 ժամ
Գործնական պարապմունք՝	18 ժամ

**Արդյունք 5** Իմանալ ղեկային մեխանիզմի և արգելակային համակարգերի տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրել ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի հիմնական անսարքությունները

## **Կատարման չափանիշներ**

- ա. ճիշտ է բացատրում ղեկային մեխանիզմի նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը
- բ. ճիշտ է ներկայացնում ղեկային մեխանիզմի նշանակությունը, տեսակները և թվարկում հիմնական մասերը
- գ. ճիշտ է ներկայացնում ղեկային մեխանիզմի յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը
- դ. ճիշտ է ներկայացնում ղեկային շարժաբերի նշանակությունը, տեսակները, թվարկում հիմնական մասերը
- ե. ճիշտ է ներկայացնում ղեկային շարժաբերի յուրաքանչյուր հիմնական մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը
- զ. ճիշտ է ներկայացնում արգելակային համակարգի նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը, տեսակները,
- է. ճիշտ է ներկայացնում արգելակային մեխանիզմի նշանակությունը
- ը. ճիշտ է ներկայացնում թմբուկային և սկավառակային արգելակային մեխանիզմների յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը
- թ. ճիշտ է ներկայացնում արգելակային հաղորդակի տեսակները և կառուցվածքային առանձնահատկությունները
- ժ. ճիշտ է ներկայացնում հիդրավլիկական արգելակային հաղորդակի հիմնական մասերի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը
- ժա. ճիշտ է ներկայացնում պնևմատիկ արգելակային հաղորդակի հիմնական մասերի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը
- ժբ. ճիշտ է ներկայացնում ղեկային վարման տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները
- ժգ. ճիշտ է ներկայացնում արգելակային համակարգի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները
- ժդ. ճիշտ է ներկայացնում պտտվող պլատֆորմի և վերամբարձ մեխանիզմների արգելակման համակարգերը

## **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 10 հարցեր՝ ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի, տեսակների, կառուցվածքի, աշխատանքի առանձնահատկությունների, տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների և հիմնական անսարքությունների վերաբերյալ:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին տրվել են ճիշտ պատասխաններ, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ կառուցվածքային առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

## **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի ստենդներ, մոդելներ, պլակատներ, ուսումնական գրականություն, տեսաֆիլմեր, առանձին ագրեգատների մեխանիզմների և մեքենամասերի նմուշներ, ինչպես շահագործման համար պիտանի, այնպես էլ ոչ պիտանի:

## **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**



Տեսական պարապմունք՝ 8 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 12 ժամ

**Արդյունք 6** Իմանալ կախոցների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել կախոցի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրել կախոցի հիմնական անսարքությունները

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. ճիշտ է բացատրում կախոցների նշանակությունը, տեսակները

բ. ճիշտ է ներկայացնում կախյալ կախոցի ընդհանուր կառուցվածքը և թվարկում հիմնական մասերը

գ. ճիշտ է ներկայացնում կախյալ կախոցի յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը

դ. ճիշտ է ներկայացնում անկախ կախոցի ընդհանուր կառուցվածքը և թվարկում հիմնական մասերը

ե. ճիշտ է ներկայացնում անկախ կախոցի յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը

զ. ճիշտ է ներկայացնում կախոցի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները

է. ճիշտ է ներկայացնում կախոցի աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները

#### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվի առնվազն 5 հարց կախոցների նշանակության, տեսակների, ընդհանուր կառուցվածքի, տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների և հիմնական անսարքությունների վերաբերյալ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին տրվեն ճիշտ պատասխաններ, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ կառուցվածքային առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ կախոցների տարբեր տեսակների ստենդներ, մոդելներ, պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, առանձին հանգույցների, մասերի մոդելներ և իրական նմուշներ, անհրաժեշտության դեպքում նաև տեսաֆիլմեր:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 8 ժամ

**Արդյունք 7** Իմանալ կռունկների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները, աշխատանքի սկզբունքը և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել կռունկի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները, բնութագրել կռունկի հիմնական անսարքությունները

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. ճիշտ է բացատրում կռունկի նշանակությունը, տեսակները

բ. ճիշտ է ներկայացնում կռունկի ընդհանուր կառուցվածքը և նրա կառուցվածքային առանձնահատկությունները

գ. Ճիշտ է ներկայացնում կռունկի հիմնական մասերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:

դ. Ճիշտ է ներկայացնում կռունկի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները

ե. Ճիշտ է ներկայացնում կռունկի հիմնական անսարքությունները,

զ. Ճիշտ է բացատրում ավտոկռունկի մեխանիկական, հիդրավլիկական և էլեկտրական հաղորդակների (շարժաբեռների) աշխատանքի սկզբունքը և նշանակությունը:

է. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոկռունկի մեխանիկական, հիդրավլիկական և էլեկտրական հաղորդակների (շարժաբեռների) առանձին հանգույցների և մասերի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը

ը. Ճիշտ է բացատրում պտտվող պլատֆորմի նշանակությունը և աշխատանքի սկզբունքը

թ. Ճիշտ է ներկայացնում պտտվող պլատֆորմի առանձին մասերի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը

ժ. Ճիշտ է ներկայացնում ճոպանների, ճախարակների և կարապիկների կառուցվածքն ու նշանակությունը

ժա. Ճիշտ է բացատրում սլաքների կառուցվածքը և նշանակությունը

ժբ. Ճիշտ է բացատրում հակակշիռների դերն ու նշանակությունը

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների հիման վրա:

Սովորողին առաջադրվելու են 4 հարցեր՝ կռունկների նշանակության, տեսակների, ընդհանուր կառուցվածքի, տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների և հիմնական անսարքությունների վերաբերյալ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին տրվեն ճիշտ պատասխաններ:

Իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ կռունկների տարբեր տեսակների մոդելներ, պլակատներ, առանձին մասերի մոդելներ և իրական մուշներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 6 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 12 ժամ

**Արդյունք 8** Իմանալ անիվների կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է բացատրում անիվների կառուցվածքը և թվարկում մասերը

բ. Ճիշտ է ներկայացնում անիվների յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:

գ. Ճիշտ է ներկայացնում անիվների տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները

դ. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոկռունկի շահագործման ընթացքում անիվների հիմնական անսարքությունները:

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 3 հարցեր անիվների ընդհանուր կառուցվածքի, տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների և հիմնական անսարքությունների վերաբերյալ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե բոլոր հարցերին տրվեն ճիշտ պատասխաններ:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ անիվների և դողերի տարբեր տեսակների մոդելներ, նմուշներ, պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 2 ժամ

#### **Մոդուլի անվանումը «ՎԱՌԵԼԻՔԱՔՍԱՆՅՈՒԹԵՐ ԵՎ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՀԵՂՈՒԿՆԵՐ»**

Մոդուլի դասիչը ՎՏՄՏՀ 3-09-004

Մոդուլի տևողությունը 36 ժամ

- տեսական պարապմունք 16 ժամ

- գործնական պարապմունք 20 ժամ

**Մոդուլի նպատակը** Ավարտելով այս մոդուլը՝ ուսանողը ձեռք կբերի ավտոկռունկներում կիրառվող վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների վերաբերյալ գիտելիքներ, ավտոկռունկի շահագործման ընթացքում դրանք կիրառելու հմտություններ:

**Մուտքային պահանջները** չկան

#### **Արդյունքները**

1. Բացատրել վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների դերը ավտոկռունկի արդյունավետ շահագործման, հուսալիության, երկարակեցության և անվտանգ շահագործման գործընթացում
2. Ներկայացնել ավտոմոբիլային շարժիչներում օգտագործվող վառելանյութերի դասակարգումը, մակնիշավորումը և կիրառումը
3. Ներկայացնել ավտոմեքենաների քսանյութերի դասակարգումը, մակնիշավորումը և օգտագործումը
4. Ներկայացնել տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, տեսակները, օգտագործումը
5. Բացատրել վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների պահպանման և լիցքավորման կանոնները

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Բացատրել վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների դերը ավտոկռունկի արդյունավետ շահագործման, հուսալիության, երկարակեցության և անվտանգ շահագործման գործընթացում

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է բացատրում վառելիքաքսանյութերի դերը ավտոմոբիլների շահագործման արդյունավետության բարձրացման գործընթացում

բ. Ճիշտ է բացատրում տեխնիկական հեղուկների դերը ավտոմոբիլի հուսալիության և երկարակեցության ապահովման համար

գ. Ճիշտ է ներկայացնում վառելիքաքսանյութերի դերը ավտոմոբիլի հուսալի աշխատանքը և երկարակեցությունը ապահովման համար

դ. Ճիշտ է ներկայացնում վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների դերը ավտոմոբիլը անվտանգ շահագործելիս: ա. Ճիշտ է բացատրում վառելիքաքսանյութերի դերը ավտոմոբիլների շահագործման արդյունավետության բարձրացման գործընթացում

բ. Ճիշտ է բացատրում տեխնիկական հեղուկների դերը ավտոմոբիլի հուսալիության և երկարակեցության ապահովման համար

գ. Ճիշտ է ներկայացնում վառելիքաքսանյութերի դերը ավտոմոբիլի հուսալի աշխատանքը և երկարակեցությունը ապահովման համար

դ. Ճիշտ է ներկայացնում վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների դերը ավտոմոբիլը անվտանգ շահագործելիս:

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գրավոր թեստերի պատասխանների արդյունքով: Յուրաքանչյուր թեստում կառաջարկվեն 8 հարցեր, վառելիքանյութերի և տեխնիկական հեղուկների ավտոմոբիլների հուսալիության և երկարակեցության ապահովման, ինչպես նաև անվտանգ շահագործման ապահովման վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե թեստերի առնվազն 90%-ին տրվել են դրական պատասխաններ: Թեստերի յուրաքանչյուր հարցին կառաջադրվեն 3 պատասխաններ, որոնցից 1 ճիշտ է:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ՝ ուսումնամեթոդական համապատասխան գրականություն, պլակատներ, անհրաժեշտության դեպքում նաև տեսաֆիլմեր:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 2 ժամ

**Արդյունք 2** Ներկայացնել ավտոմոբիլային շարժիչներում օգտագործվող վառելանյութերի դասակարգումը, մակնիշավորումը և կիրառումը

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլային վառելանյութերին ներկայացվող տեխնիկական շահագործման պահանջները

բ. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլային վառելանյութերի որակին ներկայացվող նորմատիվային պահանջները

գ. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլային բենզինների դասակարգումը, մակնիշավորումը և օգտագործումը

դ. Ճիշտ է ներկայացնում դիզելային վառելանյութերի դասակարգումը, մակնիշավորումը և օգտագործումը

ե. Ճիշտ է ներկայացնում գազային վառելանյութերի տեսակները, մակնիշավորումը և օգտագործման բնագավառները:

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գրավոր թեստերի և գործնական կատարման արդյունքների հիման վրա, կառաջարկվեն տարբեր վառելանյութեր, սովորողը պետք է ճիշտ ընտրություն կատարի տվյալ մակնիշի շարժիչի համար: Թեստերում կառաջադրվեն առնվազն 8 հարցեր վառելանյութերի դասակարգման, մակնշման կիրառման և դրանց ներկայացվող տեխնիկաշահագործական պահանջների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե թեստերի առնվազն 80%-ին տրվել են ճիշտ պատասխաններ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր տեսակի վառելանյութերի նմուշներ, հակահրդեհային անվտանգության համալիր միջոցներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ, դիտակտիկ նյութեր, համապատասխան հրահանգներ:

Հակահրդեհային անվտանգության կանոնների պահպանումը պարտադիր պահանջ է:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

**Արդյունք 3** Ներկայացնել ավտոմեքենաների քսանյութերի դասակարգումը, մակնիշավորումը և օգտագործումը

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում շարժիչային քսանյութերի դասակարգումը, մակնիշավորումը և օգտագործումը

բ. Ճիշտ է ներկայացնում շարժահաղորդակներում կիրառվող քսանյութերի տեսակները և օգտագործումը

գ. Ճիշտ է ներկայացնում քուլքների տեսակները և օգտագործումը

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գրավոր թեստերի և գործնական կատարման հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվեն շարժիչային քսանյութերի, շարժահաղորդակներում քսանյութերի, քուլքների տարբեր տեսակներ: Սովորողը պետք է ճիշտ ընտրություն կատարի տվյալ տեսակի շարժիչի և շարժահաղորդակի համար: Թեստում կառաջադրվեն առնվազն 9-ը հարցեր, 3 պատասխաններով, որոնցից մեկը ճիշտ է, շարժահաղորդակներում կիրառվող քսանյութերի և քուլքների դասակարգման և մակնշման, կիրառման վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռք բերումը կհամարվի դրական, եթե թեստերի առնվազն 7 հարցերին տրվել են ճիշտ պատասխաններ:

Հակահրդեհային անվտանգության կանոնների պահպանումը պարտադիր պահանջ է:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր տեսակների քսանյութեր և քուլքներ, համապատասխան սարքավորումներ, հակահրդեհային անվտանգության համալիր միջոցներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 2 ժամ

**Արդյունք 4** Ներկայացնել տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, տեսակները, օգտագործումը  
**Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոմեքենայի շարժիչներում օգտագործվող հովացնող հեղուկների նշանակությունը, դասակարգումը

բ. Ճիշտ է ներկայացնում կցորդիչի հաղորդակում կիրառվող տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, դասակարգումը, մակնիշավորումը

գ. Ճիշտ է ներկայացնում արգելակային համակարգում կիրառվող տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, դասակարգումը, մակնիշավորումը

դ. Ճիշտ է ներկայացնում հիդրավլիկական հաղորդակով աշխատող ավտոկռունկներում օգտագործվող տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, դասակարգումը, մակնիշավորումը

ե. Ճիշտ է ներկայացնում տեխնիկական հեղուկների դերը հիդրավլիկական հաղորդակների աշխատանքի արդյունավետության, հուսալիության և երկարակեցության բարձրացման գործում

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է թեսթերի և գործնական կատարման հիման վրա:: Կառաջարկվեն տարբեր տեսակների տեխնիկական հեղուկներ, սովորողը պետք է ճիշտ ընտրություն կատարի շարժիչի հովացման համակարգի, կցորդիչի հաղորդակի, դեկային և արգելակային հաղորդակների համար:

Թեսթում կառաջադրվեն առնվազն 8 հարցեր՝ տեխնիկական հեղուկների նշանակության, դասակարգման և մակնիշման վերաբերյալ, 3 պատասխանով, որոնցից 1-ը ճիշտ է:

Արդյունքի իրացումը կհամարվի դրական, եթե թեսթերին տրվել են առնվազն 6 ճիշտ պատասխան:

Հակահրդեհային անվտանգության կանոնների պահպանումը պարտադիր պահանջ է:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր տեսակների քսանյութերի և քսուքների մուշներ, համապատասխան սարքավորումներ, հակահրդեհային անվտանգության համալիր միջոցներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ, համապատասխան հրահանգներ:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

**Արդյունք 5** Բացատրել վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների պահպանման և լիցքավորման կանոնները

**Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում բենզինների պահպանման և ավտոմոբիլի լիցքավորման կանոնները

բ. Ճիշտ է ներկայացնում դիզելային վառելիքի պահպանման և ավտոմոբիլի լիցքավորման կանոնները

գ. Ճիշտ է ներկայացնում հեղուկ գազի պահպանման և ավտոմոբիլի լիցքավորման կանոնները

դ. Ճիշտ է ներկայացնում բնական գազի պահպանման և ավտոմոբիլի լիցքավորման կանոնները

ե. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլային քսանյութերի պահպանման և ավտոմոբիլի լիցքավորման կանոնները

զ. Ճիշտ է ներկայացնում տեխնիկական հեղուկների պահպանման և ավտոմոբիլի լիցքավորման կանոնները:

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է թեսթերի միջոցով, թեսթում կառաջադրվեն առնվազն 8 հարցեր 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, վառելիքանյութերի և տեխնիկական հեղուկների պահպանման և լիցքավորման վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռք բերումը կհամարվի դրական, եթե թեսթերին տրվել են առնվազն 6 ճիշտ պատասխաններ:

Հակահրդեհային անվտանգության կանոնների պահպանումը պարտադիր պահանջ է:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ վառելիքանյութերի և տեխնիկական նյութերի հեղուկների պահպանման և լիցքավորման համար օգտագործվող սարքավորումների և հարմարանքների մոդելներ, նմուշներ, պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, հրահանգներ:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

### **Մոդուլի անվանումը «ԱՎՏՈԿՈՒՄԿԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ»**

Մոդուլի դասիչը ՎՏՄՏՇ 3-09-003

Մոդուլի տևողությունը 36 ժամ

- տեսական պարապմունք 12 ժամ

- գործնական պարապմունք 24 ժամ

**Մոդուլի նպատակը** Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ ավտոկռունկի էլեկտրական սարքավորումների ընդհանուր կառուցվածքի, աշխատանքի սկզբունքի վերաբերյալ:

**Մուտքային պահանջները** Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի «ՎՏՄՏՇ- 3 – 09- 002» մոդուլը:

### **Արդյունքները**

1. Իմանալ էլեկտրական հոսանքի և էլեկտրական շարժաբերների վերաբերյալ հիմնական տեղեկություններ
2. Իմանալ ավտոկռունկների էլեկտրական սարքավորումների նշանակությունը, աշխատանքը, հիմնական կարգավորումները
3. Ստուգել և սպասարկել մարտկոցային կուտակիչները, կատարել վառոցքի կարգավորում, կարգավորել ձայնային, լուսավորման և լուսաազդանշանային համակարգերը
4. Հայտնաբերել և պարզ եղանակներով վերացնել ավտոկռունկի էլեկտրասարքավորումների հիմնական անսարքությունները

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Իմանալ էլեկտրական հոսանքի և էլեկտրական շարժաբերների վերաբերյալ հիմնական տեղեկություններ

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. Ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրական շղթան, հաջորդական և զուգահեռ միացումները
- բ. Ճիշտ է ներկայացնում փոփոխական հոսանքի գեներատորները և տրանսֆորմատորները
- գ. Ճիշտ է կարգավորում գեներատորի շարժափոկի ձգվածությունը
- դ. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոկռունկների էլեկտրաշարժիչները, կառավարման և պաշտպանիչ ապարատները

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե սովորողը ճիշտ է կատարում հաջորդական և զուգահեռ միացումները և կարգավորում շարժափոկի ձգվածությունը, անվտանգության տեխնիկայի կանոնների պահպանումով:

Հարցերին բանավոր պատասխանելիս թույլատրվում են որոշ ոչ էական սխալներ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ գեներատորի, տրանսֆորմատորի, էլեկտրաշարժիչների և էլեկտրական ապարատների մոդելներ և իրական նմուշներ, տեղակայման ստենդներ, անհրաժեշտ սարքավորումներ և գործիքներ, տեսանյութեր, պլակատներ, համապատասխան գրականություն, անվտանգության տեխնիկայի համապատասխան հրահանգներ:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

**Արդյունք 2** Իմանալ ավտոկռունկների էլեկտրական սարքավորումների նշանակությունը, աշխատանքը, հիմնական կարգավորումները

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. Ճիշտ է շարադրում էլեկտրական սարքավորումների հիմնական խմբերը՝ հոսանքի աղբյուրներ, վառոցքի համակարգ, լուսավորման և լուսաազդանշանային համակարգ, ներկայացնելով դրանց նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
- բ. Ճիշտ է շարադրում էլեկտրական սարքավորումների աշխատանքի սկզբունքները:
- գ. Ճիշտ է շարադրում էլեկտրական սարքավորումների հիմնական կարգավորման սկզբունքները:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների հիման վրա: Սովորողին կտրվեն առնվազն 5 հարց՝ ավտոմեքենայի էլեկտրական սարքավորումների նշանակության, հիմնական խմբերի, դրանց ընդհանուր կառուցվածքի, աշխատանքի սկզբունքների և հիմնական կարգավորման սկզբունքների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռք բերումը կհամարվի դրական, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին տրվեն ճիշտ պատասխաններ, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:



Անհրաժեշտ է ունենալ ավտոմեքենայի էլեկտրական համակարգերի և սարքավորումների ստենդներ, պլակատներ, սարքավորումների հիմնական խմբերի մոդելներ և նմուշներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեսաֆիլմեր:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

**Արդյունք 3** Ստուգել և սպասարկել մարտկոցային կուտակիչները, կատարել վառոցքի կարգավորում, կարգավորել ձայնային, լուսավորման և լուսաազդանշանային համակարգերը

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է շարադրում մարտկոցային կուտակիչների սպասարկման կարգը.

բ. Ճիշտ է ստուգում մարտկոցային կուտակիչների տեխնիկական վիճակը հատուկ գործիքների օգնությամբ:

գ. Ճիշտ է շարադրում վառոցքի կարգավորման ազդեցությունը շարժիչի աշխատանքի վրա.

դ. Ճիշտ է կատարում վառոցքի կարգավորումը:

ե. Ճիշտ է շարադրում ավտոկռունկի ձայնային, լուսավորման և լուսաազդանշանային համակարգերի կառուցվածքը.

զ. Ճիշտ է կարգավորում ավտոկռունկի լապտերների լուսավորվածությունը:

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա: Արդյունքի ձեռք բերումը կհամարվի դրական, եթե սովորողը ճիշտ կատարի մարտկոցային կուտակիչների տեխնիկական վիճակի ստուգումը, վառոցքի մոմենտի և լապտերի լույսի կարգավորումը: Բոլոր աշխատանքները պետք է կատարվեն անվտանգության տեխնիկայի կանոնների խիստ պահպանումով: Բանավոր պատասխաններում թույլատրվում են որոշ ոչ էական սխալներ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ.

Անհրաժեշտ է ունենալ ավտոմեքենայի շարժիչի վառոցքի համակարգի, լուսային և լուսաազդանշանային համակարգերի գործող ստենդներ, գործիքներ և հարմարանքներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, համապատասխան գործիքներ, սարքեր և հարմարանքներ:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

**Արդյունք 4** Հայտնաբերել և պարզ եղանակներով վերացնել ավտոկռունկի էլեկտրասարքավորումների հիմնական անսարքությունները

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է շարադրում էլեկտրասարքավորումների հիմնական անսարքությունները,

բ. Կարողանում է հայտնաբերել հոսանքի աղբյուրների հիմնական պարզագույն անսարքությունները:

գ. Կարողանում է հայտնաբերել վառոցքի համակարգի հիմնական պարզագույն անսարքությունները:

դ. Կարողանում է հայտնաբերել լուսավորման և լուսաազդանշանային համակարգի հիմնական պարզագույն անսարքությունները:

ե. Կարողանում է հայտնաբերել ավտոկռունկի բեռնման- բեռնաթափման մեխանիզմների լուսաազդանշանային համակարգի հիմնական պարզագույն անսարքությունները:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա:

Արդյունքի ձեռք բերումը կհամարվի դրական, եթե անվտանգության տեխնիկայի կանոնների պահպանումով և համապատասխան գործիքների և սարքերի կիրառումով սովորողը կարողանա հայտնաբերել հոսանքի աղբյուրների, վառոցքի համակարգի, լուսավորման և լուսաազդանշանային համակարգերի հիմնական պարզ անսարքությունները:

Բանավոր հարցերին պատասխանելիս թույլատրվում են որոշ ոչ էական սխալներ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ավտոմեքենայի էլեկտրական համակարգի գործող ստենդ, վառոցքի համակարգի գործող ստենդ, առանձին մասերի մոդելներ և նմուշներ, պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, համապատասխան գործիքներ, սարքեր և հարմարանքներ:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք`	4 ժամ
Գործնական պարապմունք`	8 ժամ

**Մոդուլի անվանումը «ԱՎՏՈԿՐՈՒՆԿԻ ԱՆՎՏԱՆԳ ՎԱՐՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»**

Մոդուլի դասիչը ՎՏՄՇ 3-09-006

Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
- տեսական պարապմունք	10 ժամ
- գործնական պարապմունք	62 ժամ

Մոդուլի նպատակը Ավարտելով այս մոդուլը` ուսանողը ձեռք կբերի ավտոկռունկի անվտանգ վարման անհրաժեշտ հմտություններ և գործնական գիտելիքներ:

Մուտքային պահանջները Մինչև այս մոդուլի ուսումնասիրումը ուսանողը պետք է ծանոթ լինի «ՎՏՄՇ-3-09-002»», «ՎՏՄՇ-3-09-003», «ՎՏՄՇ-3-09-005» մոդուլներին: Հոգեբանաֆիզիոլոգիական վիճակի և առողջության համապատասխանությունը վարորդին ներկայացվող պահանջներին:

**Արդյունքները**

1. Իմանալ անվտանգ երթևեկության վրա ազդող ավտոկռունկի հիմնական բնութագրերը և շահագործական գործոնները
2. Իմանալ երթի ընթացքում հոգեբանաֆիզիոլոգիական կողմնորոշման առանձնահատկությունները
3. Տիրապետել ավտոկռունկի վարման գործնական հմտություններին
4. Կարողանալ վարել ավտոկռունկը իրական ճանապարհային շահագործական պայմաններում
5. Տիրապետել կռունկի կառավարման հմտություններին

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Իմանալ անվտանգ երթևեկության վրա ազդող ավտոկռունկի հիմնական բնութագրերը և շահագործական գործոնները

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է շարադրում ավտոկռունկի ծանրության կենտրոնի դիրքի և անվադողերի ճանապարհի հետ կցորդման ազդեցությունը անվտանգ երթևեկության վրա:

բ. Ճիշտ է ներկայացնում միջին արագության և դանդաղեցման ընտրության նշանակությունը, իներցիայի և սահքի երևույթների դերը ավտոկռունկի վարման ժամանակ:

գ. Ճիշտ է շարադրում ավտոկռունկի անցողականության և մանևրողականության ազդեցությունը անվտանգ երթևեկության վրա:

դ. Ճիշտ է շարադրում ավտոկռունկի կայունության և կառավարելիության ազդեցությունը անվտանգ երթևեկության վրա:

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների միջոցով, սովորողը պետք է կարողանա ճիշտ և հստակ ներկայացնել անվտանգ երթևեկության վրա ազդող ավտոկռունկի հիմնական բնութագրերը և շահագործական գործոնները: Սովորողին կառաջադրվի առնվազն 8 հարց՝ ավտոկռունկի հիմնական բնութագրերի և շահագործական գործոնների վերաբերյալ, որոնք ազդում են անվտանգ երթևեկության վրա: Արդյունքի ձեռք բերումը կհամարվի դրական, եթե առնվազն 6 հարցերին տրվել է ճիշտ պատասխան, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունք:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ, գործնական պարապմունքների կատարման ուղեցույցներ, ավտոմեքենայի մոդելներ, պլակատներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 2 ժամ

**Արդյունք 2** Իմանալ երթի ընթացքում հոգեբանաֆիզիոլոգիական կողմնորոշման առանձնահատկությունները

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է շարադրում տեսանելիության առանձնահատկությունները տարբեր բնակլիմայական ու ռելիեֆային պայմաններում, գործնականում ցուցաբերում է տեսողության համապատասխան որակներ:

բ. Ճիշտ է շարադրում արագության, տարածության և ժամանակի ընկալման կարևորությունը անվտանգ երթի ընթացքում և ցուցաբերում է համապատասխան հմտություններ:

գ. Ճիշտ է շարադրում ավտոմեքենայի և շրջապատի կողմից լրացուցիչ ձայնային, լուսային և այլ ազդանշանների ընկալման կարևորությունը ավտոկռունկի շարժման ընթացքում և ցուցաբերում դրանց ընկալման համապատասխան հմտություններ:

դ. Ճիշտ է մեկնաբանում այլ տրանսպորտային միջոցների վարորդների կողմից կատարած սխալները և ցուցաբերում ՃՏՊ-ից խուսափելու համապատասխան հմտություն:

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների և գործնական հմտությունների ցուցաբերման հիման վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե հարցերին տրվել են

Ճիշտ և հստակ պատասխաններ, ցուցաբերվել է անհրաժեշտ գործնական հմտություններ: Պատասխաններում կարող են թույլատրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնավարժական, սարքեր, համակարգիչներ և համապատասխան փաթեթներ, պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր, ուսումնավարժական ավտոմեքենաներ:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 2 ժամ

**Արդյունք 3** Տիրապետել ավտոկռունկի վարման գործնական հմտություններին

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. Ելնելով երթևեկության անվտանգության, վարորդի հոգեբանաֆիզիոլոգիական առանձնահատկություններից՝ կարողանում է երթից առաջ ճիշտ դիրքավորվել վարորդի տեղում
- բ. Տիրապետում է աքսելերատորի օգտագործման գործնական հմտություններին
- գ. Կարողանում է կատարել ավտոկռունկի սահուն տեղաշարժ կանգնած դիրքից
- դ. Կարողանում է ճիշտ օգտվել ավտոկռունկի ղեկային և արգելակային համակարգերի կառավարման օրգաններից
- ե. Կարողանում է ճիշտ օգտվել լուսավորության, չափիչստուգիչ և ազդանշանային սարքերից
- զ. Կարողանում է սահուն կերպով իրականացնել ավտոկռունկի ուղիղ, հետադարձ և շրջադարձային շարժումներ
- է. Կարողանում է սահուն և վարժ կերպով իրականացնել փոխանցումների տուփի կառավարումը:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական կատարման վրա:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե սովորողը ցուցաբերում է ավտոմեքենայի վարման գործնական հմտություններին տիրապետելու անհրաժեշտ կարողություններ: Երթևեկության անվտանգության կանոնների պահպանումը պարտադիր պահանջ է:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Արդյունքի ուսուցումը անհրաժեշտ է իրականացնել վարժասարքերի և ուսումնավարժական ավտոմեքենաների վրա: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգիչներ անհրաժեշտ փաթեթերով, ուսումնական համապատասխան գրականություն, պլակատներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 10 ժամ

**Արդյունք 4** Կարողանալ վարել ավտոկռունկը իրական ճանապարհային շահագործական պայմաններում

**Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է կատարում ավտոկռունկի դիրքավորումը և վերադիրքավորումը երթուղում՝ կախված ընտրված նպատակակետից և տրանսպորտային հոսքի ժանրաբեռնվածությունից

- բ. Ճիշտ է կիրառում ճանապարհային երթևեկության կանոնները շարժման ժամանակ
- գ. Ճիշտ է վարում ավտոկռունկը քաղաքային և միջքաղաքային ճանապարհային պայմաններում
- դ. Ճիշտ է վարում ավտոկռունկը տեսանելիության և ճանապարհային ու շահագործական տարբեր պայմաններում:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական կատարման հիման վրա:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե սովորողը ցուցաբերում է ավտոկռունկի վարման անհրաժեշտ հմտություններ՝ քաղաքային, միջքաղաքային, ճանապարհային-շահագործական և տեսանելիության տարբեր պայմաններում:

Ճանապարհային երթևեկության կանոնների խստագույս պահպանումը հանդիսանում է անհրաժեշտ և պարտադիր պահանջ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնավարժական մարդատար և բեռնատար ավտոմոբիլներ, վարժասարքեր, համակարգիչներ անհրաժեշտ ծրագրային փաթեթներով, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 38 ժա

**Արդյունք 5 Տիրապետել կռունկի կառավարման հմտություններին**

**Կատարման չափանիշներ**

- ա. Կարողանում է ճիշտ օգտվել կռունկի արգելակային համակարգի կառավարման օրգաններից
- բ. Կարողանում է կատարել բեռի սահուն բարձրացում
- գ. Կարողանում է կատարել բեռի սահուն իջեցում
- դ. Կարողանում է կատարել բեռի սահուն տեղափոխում և տեղադրում
- ե. Կարողանում է ճիշտ օգտվել կռունկի լուսաազդանշանային համակարգից:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական կատարման հիման վրա:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե սովորողը ցուցաբերում է կռունկի կառավարման օրգաններից օգտվելու անհրաժեշտ հմտություններ՝ բեռի սահուն բարձրացման, իջեցման, տեղափոխման և տեղադրման աշխատանքների ժամանակ, ճիշտ օգտվելով կռունկի լուսաազդանշանային համակարգից:

Անվտանգության տեխնիկայի կանոնների խստագույս պահպանումը հանդիսանում է անհրաժեշտ և պարտադիր պահանջ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնավարժական ավտոմոբիլներ, վարժասարքեր, համակարգիչներ անհրաժեշտ ծրագրային փաթեթներով, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Մոդուլի անվանումը «ԲԵՌՆԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄԸ, ԲԵՌՆԵՐԻ ԲԵՌՆԱՆ-ԲԵՌՆԱԹԱՓՄԱՆ, ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ, ԻՋԵՑՄԱՆ, ՏԵՂԱՓՈԽՄԱՆ ԵՎ ՏԵՂԱԴՐՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆԸ»

Մոդուլի դասիչը ԿՏՄՏՇ 3-09-007

Մոդուլի տևողությունը 36 ժամ

- տեսական պարապմունք 12 ժամ

- գործնական պարապմունք 24 ժամ

**Մոդուլի նպատակը** Ուսանողին ծանոթացնել բեռների տեսակներին, դրանց դասակարգման սկզբունքներին, բեռների փաթեթավորման և ամրացման պահանջներին, բեռնման բեռնաթափման գործընթացին, դրանց կատարման համար նախատեսված ժամանակի նորմերին, ինչպես նաև բեռնման-բեռնաթափման ժամանակ առավել հաճախ օգտագործվող տեխնիկական միջոցներին:

**Մուտքային պահանջները** չկան:

### **Արդյունքները**

1. Իմանալ բեռների տեսակները և դրանց դասակարգման սկզբունքները
2. Իմանալ բեռների փաթեթավորման և ամրացման ձևերը
3. Ծանոթ լինել բեռնման-բեռնաթափման գործընթացին, դրանցում օգտագործվող տեխնիկական միջոցներին
4. Ծանոթ լինել բեռների բեռնման-բեռնաթափման, բարձրացման, իջեցման, տեղափոխման և տեղադրման աշխատանքների ընթացքում բեռների ամրացման ձևերին
5. Իմանալ կռունկի մեխանիզմների ու մասերի անսարքությունները և կռունկի շահագործումն արգելող պայմանները

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Իմանալ բեռների տեսակները և դրանց դասակարգման սկզբունքները

### **Կատարման չափանիշներ**

- ա. Ճիշտ է բացատրում տեսակները և դրանց ընդհանուր սկզբունքները,
- բ. Ճիշտ է ներկայացնում բեռների որակական հատկանիշները,
- գ. Ճիշտ է ներկայացնում տարբեր բեռների բեռնման-բեռնաթափման համար անհրաժեշտ տրանսպորտային միջոցներին ներկայացվող առանձնահատուկ պահանջները:

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն բեռների տարբեր տեսակներ, սովորողը պետք է կարողանա բեռների որակական հատկանիշներից և տեսակներից ելնելով ճիշտ ընտրի փոխադրման ժամանակ կորստի թույլատրելի նորման: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական միայն ճիշտ պատասխանների դեպքում:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ բեռների տարբեր տեսակի նկարներ, պլակատներ, դասակարգման սկզբունքների վերաբերյալ պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ, տրանսպորտային միջոցների ընդհանուր տեսքերի և տեխնիկական բնութագրերի վերաբերյալ դիտակտիկ նյութեր: Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը տեսության ուսուցում:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

**Արդյունք 2** Իմանալ բեռների փաթեթավորման և ամրացման ձևերը

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում փոխադրական տարային և բեռների փաթեթավորմանը ներկայացվող ընդհանուր պահանջները, ինչպես նաև դրանց պիտակավորումը

բ. Ճիշտ է ներկայացնում վտանգավոր բեռնման-բեռնաթափման ժամանակ փոխադրական տարային և ներկայացվող առանձնահատուկ պահանջները,

գ. Ճիշտ է ներկայացնում բեռների այն տեսակները, որոնք կարող են ներկայացվել բեռնման-բեռնաթափման առանց փաթեթավորման, ինչպես նաև այն բեռները որոնք պարտադիր ենթակա են փաթեթավորման,

դ. Ճիշտ է ներկայացնում բեռները բեռնման-բեռնաթափման պրոցեսում ամրացնելու սկզբունքները և ձևերը,

#### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով՝ սովորողին կառաջադրվեն տարբեր տեսակի բեռներ, նա պետք է կարողանա ընտրել փոխադրման համար տարան, փաթեթավորման տեսակը և թափքում բեռի ամրացման ձևը: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի ճիշտ, եթե տրվել են հարցին հիմնավորված ճիշտ պատասխաններ:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ բեռների տարբեր տեսակների նկարներ, բնութագրերի պլակատներ, փաթեթավորման նյութերի և ձևերի վերաբերյալ դիտակտիկ նյութեր, ավտոմեքենաների ընդհանուր տեսքերի և տեխնիկական բնութագրերի պլակատներ, ուսումնական գրականություն, տեղեկատուներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

**Արդյունք 3** Ծանոթ լինել բեռնման-բեռնաթափման գործընթացին, դրանցում օգտագործվող տեխնիկական միջոցներին

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնման-բեռնաթափման գործընթացը, այդ գործընթացի ազդեցությունը ավտոկռունկի ընդհանուր արտադրողականության վրա,

բ. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնման-բեռնաթափման միջոցների դասակարգումը և դրանց աշխատանքի առանձնահատկությունները՝ կախված նյութերի տեսակներից և ձևերից

գ. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոկռունկի կիրառման արդյունավետությունը տարբեր բեռների բեռնման-բեռնաթափման ժամանակ:

#### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով: Սովորողին կառաջադրվեն տարբեր տեսակի բեռներ և բեռնման բեռնաթափման պայմաններ: Սովորողը պետք է ընտրի

համապատասխան բեռնման բեռնաթափման միջոցը և գնահատի բեռնման բեռնաթափման ազդեցությունը ավտոմոբիլի պարապուրդի և արտադրողականության վրա:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են հիմնավորված ճիշտ պատասխաններ:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր տեսակի բեռների բնութագրերի պլակատներ, բեռնման բեռնաթափման միջոցների ընդհանուր տեսքերի և տեխնիկական բնութագրերի դիտակտիկ նյութեր, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ, բեռնման բեռնաթափման միջոցների տարբեր ազդեցատների մեխանիզմների և համակարգերի մոդելներ, նմուշներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 2 ժամ

**Արդյունք 4** Ծանոթ լինել բեռների բեռնման-բեռնաթափման, բարձրացման, իջեցման, տեղափոխման և տեղադրման աշխատանքների ընթացքում բեռների ամրացման ձևերին

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնման-բեռնաթափման աշխատանքների ժամանակ կիրառվող բեռների ամրացման ձևերը,

բ. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնման-բեռնաթափման աշխատանքների ժամանակ ավտոկռունկների պարապուրդի վրա ազդող գործոնները,

գ. Ճիշտ է շարադրում բեռնման-բեռնաթափման աշխատանքների ընթացքում ավտոկռունկի պարապուրդի ժամանակի ընդհանուր կառուցվածքը և այդ ժամանակի առանձին տարրերի նվազեցման միջոցառումները,

#### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով ուսանողին կառաջադրվեն առնվազն 5 հարցեր 3 պատասխանով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, բեռնատար ավտոմեքենաների պարապուրդի ընդհանուր կառուցվածքի առանջին տարրերի նվազեցման միջոցառումների և ավտոմեքենայի պարապուրդի վրա ազդող գործոնների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են առնվազն 4 ճիշտ պատասխաններ:

Մյուս պատասխանում կարող են լինել որոշ ոչ էական սխալներ:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր տեսակի բեռների բնութագրերի պլակատներ, բեռնման բեռնաթափման միջոցների ընդհանուր տեսքերի և տեխնիկական բնութագրերի դիտակտիկ նյութեր, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ, բեռնման բեռնաթափման միջոցների տարբեր ազդեցատների մեխանիզմների և համակարգերի մոդելներ, նմուշներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ



**Արդյունք 5** Իմանալ կռունկի մեխանիզմների ու մասերի անսարքությունները և կռունկի շահագործումն արգելող պայմանները

**Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում կռունկի հիդրոհամակարգում այն վնասվածքները, որոնց հետևանքով առաջանում է տեխնիկական հեղուկի արտահոսք և կռունկի շահագործումն արգելվում է:

բ. Ճիշտ է բացատրում ճոպանների, կեռի և սլաքի այն անսարքությունները, որոնց դեպքում կռունկի շահագործումն արգելվում է:

գ. Ճիշտ է բացատրում կռունկի պտտվող մասի արգելակային մեխանիզմների այն անսարքությունները, որոնց դեպքում կռունկի շահագործումն արգելվում է:

դ. Ճիշտ է բացատրում կռունկի անվտանգության սարքերի և սարքվածքների այն անսարքությունները, որոնց դեպքում կռունկի շահագործումն արգելվում է:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով ուսանողին կառաջադրվեն առնվազն 8 հարցեր 3 պատասխանով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, կռունկի մեխանիզմների և մասերի անսարքությունների և կռունկի շահագործումն արգելող պայմանների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են առնվազն 6 ճիշտ պատասխաններ:

Մյուս պատասխանում կարող են լինել որոշ ոչ էական սխալներ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ կռունկի հիդրոհաղորդակների գործող ստենդներ, իրական մոդելներ, կռունկի պտտվող մասի արգելակային մեխանիզմների մոդելներ և իրական նմուշներ, դիտակտիկ նյութեր, մասնագիտական գրականություն: Կռունկի անվտանգության սարքերի և սարքվածքների նմուշներ և մոդելներ: Անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր: Անվտանգության տեխնիկայի հրահանգներ:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք`	4 ժամ
Գործնական պարապմունք`	8 ժամ

**Մոդուլի անվանումը** «ԲԵՌՆՄԱՆ-ԲԵՌՆԱԹԱՓՄԱՆ ԳՈՐԾՆՆԹԱՑՆԵՐ ԵՎ ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՇՆՈՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ»

**Մոդուլի դասիչը** ՎՏՄՏՇ 3-09-008

- Մոդուլի տևողությունը** 18 ժամ
- տեսական պարապմունք 10 ժամ
- գործնական պարապմունք 8 ժամ

**Մոդուլի նպատակը** Ուսանողին ծանոթացնել տարբեր տեսակի բեռների բեռնման-բեռնաթափման գործընթացների առանձնահատկություններին և համապատասխան փաստաթղթերի ձևակերպման սկզբունքներին:

**Մուտքային պահանջները** Ուսանողը մինչ այս մոդուլի ուսումնասիրումը պետ է յուրացրած լինի «ՎՏՄՏՇ-3-09-002», «ՎՏՄՏՇ-3-09-007» մոդուլները

**6. Արդյունքները**

1. Կարողանալ օգտվել քարտեզներից և տեղանքի հատակագծերից աշխատանքի վայր հասնելու երթուղիները ուսումնասիրելու համար

2. Իմանալ բեռնման-բեռնաթափման գործընթացի հիմնական բաղադրիչները և դրանց կատարման ժամանակ ավտոկռունկավարի պարտականությունները

3. Իմանալ տարբեր տեսակի բեռների բեռնման-բեռնաթափման գործընթացների առանձնահատկությունները և դրանց ժամանակ ավտոկռունկավարի պարտադիր գործողությունները

4. Իմանալ ավտոկռունկի աշխատանքի ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակները և դրանց ձևակերպման սկզբունքները

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Կարողանալ օգտվել քարտեզներից և տեղանքի հատակագծերից աշխատանքի վայր հասնելու երթուղիները ուսումնասիրելու համար

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում տեղանքի հատակագծի և քարտեզի մասշտաբների տեսակները և կարողանում է հաշվել երկու կետերի միջև եղած հեռավորությունը, օգտվելով քարտեզներից

բ. Ճիշտ է բացատրում տեղանքի հատակագծերի և քարտեզների հորիզոնական գծերի իմաստը և կարողանում է օգտագործել դրանք տվյալ կետի հարաբերական և բացարձակ բարձրությունը հաշվարկելու համար:

գ. Ճիշտ է մեկնաբանում տեղանքի քարտեզների և հատակագծերի վրա կատարված պայմանական նշանակումների իմաստը:

#### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով ուսանողին կառաջադրվեն երթուղիների դասակարգման հիմնական ցուցանիշների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ առնվազն 10 հարցեր 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե առնվազն 8 հարցերին տրվել են ճիշտ պատասխաններ, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ փոխադրումների դասակարգման սխեմայի, տարբեր երթուղիների պլակատներ, փոխադրումների հիմնական ցուցանիշների վերաբերյալ պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 3 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 2 ժամ

**Արդյունք 2** Իմանալ բեռնման-բեռնաթափման գործընթացի հիմնական բաղադրիչները և դրանց կատարման ժամանակ ավտոկռունկավարի պարտականությունները

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնման-բեռնաթափման գործընթացի հիմնական բաղադրիչները (բեռի բարձրացում, տեղափոխում, իջեցում, տեղադրում) և այդ գործընթացի ժամանակ ավտոկռունկավարի գործողությունները,

բ. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոկռունկը աշխատանքային դիրքի բերելու (մոնտաժում) և երթևեկության դիրքի ետ բերելու (ապամոնտաժում) գործընթացների հիմնական բաղադրիչները և դրանց ժամանակ ավտոկռունկավարի գործողությունները,

գ. Ճիշտ է ներկայացնում երթի դուրս գալուց առաջ, ինչպես նաև երթից վերադառնալուց հետո ավտոկռունկի հետ կապված պարտադիր գործողությունները,

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է կոնկրետ աշխատանքի կատարման հիման վրա: Սովորողին կառաջադրվի որոշել տեղանքի հատկագծի կամ քարտեզի վրա 2 կետերի միջև եղած հեռավորությունը, այդ կետերի հարաբերական և բացարձակ բարձրությունը, մեկնաբանել պայմանական որոշ նշանակումների իմաստը:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են ճիշտ պատասխաններ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տեղանքի հատկագծեր, պայմանական նշանակումների նկարներ և պլակատներ, դիտակտիկ նյութեր, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 1 ժամ

**Արդյունք 3** Իմանալ տարբեր տեսակի բեռների բեռնման-բեռնաթափման գործընթացների առանձնահատկությունները և դրանց ժամանակ ավտոկռունկավարի պարտադիր գործողությունները

### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում տարբեր տեսակի բեռների բեռնման-բեռնաթափման գործընթացների ընդհանուր նկարագիրը, և դրանց ժամանակ ավտոկռունկավարի պարտադիր գործողությունները,

բ. Ճիշտ է ներկայացնում ծանրաքաշ և ոչ գաբարիտային բեռների բեռնման-բեռնաթափման առանձնահատկությունները և կանոնները,

գ. Ճիշտ է ներկայացնում վտանգավոր բեռների բեռնման-բեռնաթափման առանձնահատկությունները և կանոնները,

դ. Ճիշտ է ներկայացնում պայթյունավտանգ բեռների բեռնման-բեռնաթափման առանձնահատկությունները և կանոնները,

ե. Ճիշտ է ներկայացնում շուտ փչացող բեռների բեռնման-բեռնաթափման առանձնահատկությունները և կանոնները,

զ. Ճիշտ է ներկայացնում սորուն և կիտովի բեռների բեռնման-բեռնաթափման առանձնահատկությունները և կանոնները,

է. Ճիշտ է ներկայացնում հեղուկ բեռների բեռնման-բեռնաթափման առանձնահատկությունները և կանոնները,

ը. Ճիշտ է ներկայացնում հատային բեռների բեռնման-բեռնաթափման առանձնահատկությունները և կանոնները,

թ. Ճիշտ է ներկայացնում շինարարական կառուցվածքների բեռնման-բեռնաթափման և մոնտաժման առանձնահատկությունները ու կանոնները,

ժ. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնարկղերով բեռների բեռնման-բեռնաթափման առանձնահատկությունները և կանոնները:

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով ուսանողին կառաջադրվեն առնվազն 4 տարբեր տեսակի բեռներ, սովորողը պետք է ներկայացնի փոխադրման ընդհանուր գործընթացի նկարագիրը, փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, առաջարկի համապատասխան տրանսպորտային միջոցը:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, միայն հիմնավորված ճիշտ պատասխանների դեպքում:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր տեսակի բեռների և տրանսպորտային միջոցների, ընդհանուր տեսքերի և նյութերի պլակատները, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ, անհրաժեշտության դեպքում նաև տեսաֆիլմեր:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

**Արդյունք 4** Իմանալ ավտոկռունկի աշխատանքի ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակները և դրանց ձևակերպման սկզբունքները

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոկռունկավարին տրվող փաստաթղթերի տեսակները և դրանց ձևակերպման սկզբունքները

բ. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոկռունկավարի գործողությունները կապված բեռնման-բեռնաթափման աշխատանքների ընթացքում շրջանառվող փաստաթղթերի պահպանման, ներկայացման և հանձնման կարգի հետ:

#### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է կոնկրետ աշխատանքի կատարման հիման վրա, սովորողին կառաջադրվեն բեռների բեռնման-բեռնաթափման ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակներ: Սովորողը դրանք պետք է ձևակերպի առաջադրված ժամանակում:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, միայն ճիշտ ձևակերպումների դեպքում:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ բեռների բեռնման-բեռնաթափման ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակների նմուշներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 1 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 1 ժամ

**Մոդուլի անվանումը «ԱՎՏՈՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄՆ ԱՐԳԵՆՈՂ ԱՆՍԱՐՔՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ»**

**Մոդուլի դասիչը** ՎՏՄՏՇ 3-09-009

**Մոդուլի տևողությունը** 36 ժամ

**- տեսական պարապմունք** 16 ժամ

- գործնական պարապմունք 20 ժամ

Մոդուլի նպատակը Ավարտելով այս մոդուլը ուսանողը ձեռք կբերի բավարար տեսական և գործնական գիտելիքներ ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների վերաբերյալ:

Մուտքային պահանջները Ուսանողը մինչև այս մոդուլի ուսումնասիրումը պետք է իմանա «ՎՏՄՏՇ-3-09-002», «ՎՏՄՏՇ-3-09-006» մոդուլները:

#### **Արդյունքները**

1. Իմանալ արգելակային և ղեկային կառավարման համակարգերի անսարքություններն ու ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող պայմանները
2. Իմանալ արտաքին լուսային սարքերի անսարքություններն ու ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող պայմանները
3. Իմանալ անիվների անսարքությունները և ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող պայմանները
4. Իմանալ շարժիչի անսարքությունները ու ավտոտրանսպորտային միջոցի շահագործումն արգելող պայմանները

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Իմանալ արգելակային և ղեկային կառավարման համակարգերի անսարքություններն ու ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող պայմանները

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում այն պայմանները, որոնք վերաբերում են արգելակային համակարգի այն անսարքություններին, որոնց դեպքում ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործումը արգելվում է:

բ. Ճիշտ է ներկայացնում այն պայմանները, որոնք վերաբերում են ավտոտրանսպորտային միջոցների ղեկային կառավարման համակարգի այն անսարքություններին, որոնց դեպքում ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործումը արգելվում է:

#### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 6 հարցեր 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, արգելակային և ղեկային կառավարման համակարգերի անսարքությունների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են միայն ճիշտ պատասխաններ:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տրանսպորտային միջոցների, շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների ցանկը հաստատված ՀՀ կառավարության 2007թ-ի հունիսի 28-ի N955-Ն որոշումով, ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ուսումնական համապատասխան գրականություն, դիտակտիկ նյութեր:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

**Արդյունք 2** Իմանալ արտաքին լուսային սարքերի անսարքություններն ու ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող պայմանները

**Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում արտաքին լուսային սարքերի այն հնարավոր անսարքությունները, որոնց դեպքում ավտոտրանսպորտային միջոցների հետագա շահագործումը անթույլատրելի է

բ. Ճիշտ է ներկայացնում լապտերների կարգավորումը, արտաքին լուսավորման սարքերի աշխատանքային ռեժիմները, լուսաանդրադարձիչների աղտոտվածության աստիճանը, առկայծող փարոսիկների տեղակայումը, արտաքին լուսային սարքերի ստանդարտների անհամապատասխանությունը, որոնց դեպքում ավտոտրանսպորտային միջոցների հետագա շահագործումը անթույլատրելի է:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 6 հարցեր 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են միայն ճիշտ պատասխաններ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տրանսպորտային միջոցների, շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների ցանկը հաստատված ՀՀ կառավարության 2007թ-ի հունիսի 28-ի N955-Ն որոշումով, ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ուսումնական համապատասխան գրականություն, դիտակտիկ նյութեր:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

**Արդյունք 3** Իմանալ անիվների անսարքությունները և ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող պայմանները

**Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում դողերի պահպանաչերտերի նախշանկարի մնացորդային բարձրության ստանդարտային չափերը, որոնց խախտման դեպքում արգելվում է ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործումը;

բ. Ճիշտ է ներկայացնում դողերի հենքերի տեղային վնասվածքները (անցքեր, կտրվածքներ, ձեղքակտրվածքներ), ինչպես նաև հիմնակմախքի շերտաբաժանումը, որոնց առկայության դեպքում չի թույլատրվում շահագործել ավտոտրանսպորտային միջոցները:

գ. Ճիշտ է բացատրում անվահեցի կամ անվասկավառակի ամրացումը, հնարավոր ճաքերը, որոնց առկայության դեպքում ավտոտրանսպորտային միջոցների հետագա շահագործումը անթույլատրելի է:

դ. Ճիշտ է բացատրում անվադողերի՝ ըստ չափերի և/կամ թույլատրելի բեռնվածության, համապատասխանությունը ավտոկռունկի տվյալ մոդելին:

ե. Ճիշտ է բացատրում այն երևույթները, որոնք կառաջանան, երբ ավտոտրանսպորտային միջոցի նույն սռնու վրա տեղակայվեն տարբեր նախշանկարներով կամ շառավիղներով դողեր, ինչպես նաև մեկնաբանում դրանց անթույլատրելիությունը:

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն 6 հարցեր, անհիվների և դողերի անսարքությունների և ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանների վերաբերյալ, 3 պատասխանով, որոնցից 1-ը ճիշտ է: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են միայն ճիշտ պատասխաններ:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տրանսպորտային միջոցների, շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների ցանկը հաստատված ՀՀ կառավարության 2007թ-ի հունիսի 28-ի N955-Ն որոշումով, ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ուսումնական համապատասխան գրականություն, դիտակտիկ նյութեր:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք` 4 ժամ

Գործնական պարապմունք` 4 ժամ

**Արդյունք 4** Իմանալ շարժիչի անսարքությունները ու ավտոտրանսպորտային միջոցի շահագործումն արգելող պայմանները

#### **Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է ներկայացնում արտածվող գազերում վնասակար նյութերի պարունակության կամ դրանց ծխայնության համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ցուցանիշներին:

բ. Ճիշտ է ներկայացնում այն բոլոր հնարավոր դեպքերը, երբ խախտված է սնման համակարգի հերմետիկությունը:

գ. Ճիշտ է ներկայացնում բանած գազերի արտածման համակարգի անսարքությունները:

դ. Ճիշտ է նարկայացնում այն դեպքը, երբ արտաքին աղմուկի թույլատրելի մակարդակը գերազանցում է ստանդարտով սահմանված մեծությունը:

ե. Ճիշտ է ներկայացնում այն բոլոր անսարքություններն ու պայմանները, որոնց դեպքում չի թույլատրվում ավտոտրանսպորտային միջոցի հետագա շահագործումը:

#### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, ուսանողին կառաջադրվեն առնվազն 12 հարցեր, 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, շարժիչի և տրանսպորտային միջոցի այլ անսարքությունների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական առնվազն 10 ճիշտ պատասխանների դեպքում, մնացած պատասխաններում թույլատրվում են ոչ էական սխալներ:

#### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տրանսպորտային միջոցների, շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների ցանկը հաստատված ՀՀ կառավարության 2007թ-ի հունիսի 28-ի N955-Ն որոշումով, ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ուսումնական համապատասխան գրականություն, դիտակտիկ նյութեր:

#### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք` 6 ժամ

Գործնական պարապմունք` 6 ժամ

**Մոդուլի անվանումը «ԱՎՏՈԿՈՌԻՆԿՆԵՐԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ»**

**Մոդուլի դասիչը** ՎՏՄՏՇ 3-09-010

**Մոդուլի տևողությունը** 18 ժամ

**- տեսական պարապմունք** 10 ժամ

**- գործնական պարապմունք** 8 ժամ

**Մոդուլի նպատակը** Ավարտելով այս մոդուլը ուսանողը ձեռք կբերի անհրաժեշտ գիտելիքներ և հմտություններ ավտոկռունկի անվտանգ շահագործման վերաբերյալ:

**Մուտքային պահանջները** Ուսանողը մինչև այս մոդուլի ուսումնասիրումը պետք է իմանա «ՎՏՄՏՇ-3-09-002», «ՎՏՄՏՇ-3-09-006» մոդուլները:

**Արդյունքները**

1. Իմանալ անվտանգության տեխնիկայի կանոնները ավտոկռունկի շահագործման և սպասարկման ժամանակ

2. Իմանալ շրջակա միջավայրի պահպանման կանոնները և հակահրդեհային միջոցառումները ավտոկռունկի շահագործման և սպասարկման ժամանակ

**Գնահատման կարգը** Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

**Արդյունք 1** Իմանալ անվտանգության տեխնիկայի կանոնները ավտոկռունկի շահագործման և սպասարկման ժամանակ

**Կատարման չափանիշներ**

ա. Ճիշտ է բացատրում ավտոկռունկով աշխատելու թույլտվության կանոնները, որոնք հաստատվում են համապատասխան պետական մարմինների կողմից,

բ. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոկռունկի շահագործումից առաջ ավտոկռունկավարի կողմից իրականացվող անհրաժեշտ գործողությունները,

գ. Ճիշտ է ներկայացնում բեռի անվտանգ բարձրացման պահանջները

**Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե սովորողը ճիշտ է կատարում ավտոկռունկի շահագործումից առաջ անհրաժեշտ բոլոր գործողությունները, անվտանգության տեխնիկայի կանոնների պահպանումով:

Հարցերին բանավոր պատասխանելիս թույլատրվում են որոշ ոչ էական սխալներ:

**Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ դիտակտիկ նյութեր, վարժասարք, ուսումնական ավտոկռունկ, մասնագիտական համապատասխան գրականություն, անվտանգության տեխնիկայի համապատասխան հրահանգներ:

**Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք` 5 ժամ

Գործնական պարապմունք` 4 ժամ

**Արդյունք 2** Իմանալ շրջակա միջավայրի պահպանման կանոնները և հակահրդեհային միջոցառումները ավտոկռունկի շահագործման և սպասարկման ժամանակ



### **Կատարման չափանիշներ**

ա. ճիշտ է բացատրում ավտոկեռունկի շահագործման և սպասարկման ժամանակ մթնոլորտ արտանետվող թունավոր գազերի և նյութերի նկատմամբ սահմանված նորմերը,

բ. ճիշտ է ներկայացնում ավտոկեռունկի շահագործման և սպասարկման ժամանակ հակահրդեհային միջոցառումները

### **Գնահատման միջոցը**

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե սովորողը ճիշտ է կատարում ավտոկեռունկի շահագործման և սպասարկման ժամանակ հակահրդեհային միջոցառումները, անվտանգության տեխնիկայի կանոնների պահպանումով:

Հարցերին բանավոր պատասխանելիս թույլատրվում են որոշ ոչ էական սխալներ:

### **Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները**

Տեսական և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ դիտակտիկ նյութեր, վարժասարք, ուսումնական ավտոկեռունկ, մասնագիտական համապատասխան գրականություն, անվտանգության տեխնիկայի համապատասխան հրահանգներ, հակահրդեհային անհրաժեշտ միջոցներ:

### **Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը**

Տեսական պարապմունք` 5 ժամ

Գործնական պարապմունք` 4 ժամ